ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ:

ΕΤΟΣ ΚΣΤ΄ - ΜΑΪΟΣ 1951 - ΤΕΥΧ. 5

ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΗΘΙΚΟΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Κ. ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ

† Ο ΠΡΙΓΚΗΠΟΝΝΗΣΩΝ ΔΩΡΟΘΕΟΣ

ΚΑΙ ΜΗ ΓΙΝΟΥ ΑΠΙΣΤΟΣ, ΑΛΛΑ ΠΙΣΤΟΣ

ΚΛΙΜΑΞ μουσικὴ εἶναι ἡ Διακαινίσιμος Ἑβδομάς, μὲ ὀγδόην τὴν Κυριακὴν τοῦ Θωμᾶ, ὁ ὁποῖος ὅσον κατηγορηματικὸς εἶναι εἰς τὴν δυσπιστίαν του, ἄλλο τόσο κατηγορηματικὸς εἶναι καὶ εἰς τὴν πίστιν του. «Ἐὰν μὴ βάλω τὸν δάκτυλόν μου εἰς τὸν τύπον τῶν ἥλων, καὶ θέσω τὴν χεῖρά μου εἰς τὴν πλευράν του, οὐ μὴ πιστεύσω». Καὶ ὅταν τὸν εἶδε, ἀμέσως τὸν ἀνεγνώρισε ἀπὸ τὴν φωνήν του, ἀμέσως ἀπὸ τὸ βάθος τῆς ψυχῆς του ἐφώνησε: «Ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου». Ἤργησε νὰ πιστεύσῃ, ἀλλ' ἔγινεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ὁ πρῶτος κήρυξ τῆς θεότητος τοῦ Ἰησοῦ. «Ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου». Κηρύττει ὄχι μονάχα τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ καὶ τὴν πλήρη θεότητά του. Ἐπέρασε πολλὲς στενοχώριες, ὁλόκληρον δρᾶμα ἐξετυλίχθη μέσα του, καὶ ἡ συνείδησίς του ἐκαλλιεργήθη βαθειά, ὥστε νὰ συλλάβῃ πάραυτα εἰς ὅλο τὸ βάθος της τὴν μεγάλην ἀλήθειαν, αὐτὴν ἡ ὁποία ἐπρόκειτο νὰ γίνῃ τὸ θεμέλιον τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ζύμη τῆς ἀνθρωπότητος, ἡ δόξα τῶν αἰώνων.

Ὁ Θωμᾶς ἠπίστησεν ὄχι ἀπὸ ἔλλειψιν καλῆς διαθέσεως, οὔτε ἀπὸ ἀνεπάρκειαν ψυχῆς, οὔτε πάλιν διὰ νὰ μείνῃ εἰς τὴν ἀπιστίαν. Ὁ Θωμᾶς ἠρνεῖτο νὰ πιστεύσῃ, ὄχι ἀπὸ ὑπερηφάνειαν, προέβαλλεν ἀπαιτήσεις μὲ κάποιαν τραχύτητα, ὄχι ἀπὸ ἀδόκιμον χαρακτῆρα, ἀλλὰ πάντως ἀπὸ λόγους οἱ ὁποῖοι θὰ εἶχον κάποιο σοβαρὸ περιεχόμενον. Ὅταν πρό τινος οἱ μαθηταὶ συνίστων εἰς τὸν Χριστὸν νὰ μὴ ἐπιστρέψῃ εἰς Ἰουδαίαν, ὅπου οἱ Ἰουδαῖοι ἐζήτουν νὰ τὸν λιθοβολήσουν, ὁ Θωμᾶς δὲν ἠνέχθη τοὺς ὑπολογισμοὺς αὐτοὺς τῆς συνέσεως. «Ὑπάγωμεν καὶ ἡμεῖς ἐκεῖ—εἶπεν εἰς τοὺς ἄλλους—καί, ἐὰν γίνῃ ἀνάγκη νὰ ἀποθάνωμεν, ἂς ἀποθάνωμεν μαζύ του». (Ἰω. XI, 7—16). Ἡ ἀγάπη του πρὸς τὸν Κύριον ἦτο ἀπεριόριστος, ἐνθουσιώδης, ἔφθανεν εἰς τὸ νὰ δε-

χθῇ τὸν λιθοβολισμόν. Καὶ ἡ στενοχώριά του ὅλη τώρα ἦτο διὰ τὸν λόγον ὅτι δὲν ἠξιώθη νὰ ἴδῃ τὸν Χριστόν, ἐνῷ οἱ ἄλλοι μαθηταὶ τὸν εἶδαν. Εὕρισκε τὸν ἑαυτόν του μειωμένον, ὡσὰν ἀποδοκιμασμένον. Χωρὶς νὰ τὴν ὁμολογῇ, ᾐσθάνετο κάποιαν ζηλοτυπίαν. Καὶ ὅλα αὐτὰ ἦσαν ἐκδήλωσις τῆς βαθείας του ἀγάπης. Ἐφλέγετο νὰ ἴδῃ τὸν Χριστόν, ἦτο δυστυχής, διότι δὲν τὸν εἶδε. Ὁλόκληρος τραγῳδία εἰς τὴν ψυχήν του. Θὰ ἀποδοθῇ εἰς τὸ κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου, θὰ γίνῃ Ἀπόστολος τοῦ Κυρίου, καὶ ἔπρεπε καὶ αὐτὸς νὰ εἶναι προσωπικὸς μάρτυς τῆς Ἀναστάσεώς του. Ἤθελε νὰ μείνῃ εἰς τὴν παράταξιν τῶν Ἀποστόλων καὶ νὰ εἶναι ὅμοιος, ἴσος μὲ αὐτούς. Ἐπὶ μίαν ἑβδομάδα ἐταλαιπωρήθη, μόνος του δὲν κατώρθωνε νὰ σωθῇ, τὰ σκοτάδιά του δὲν διελύοντο. Τί ἄσχημα ἔκαμε ποὺ δὲν ἦτο μαζὺ μὲ τοὺς ἄλλους, ὅταν ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ τοὺς ἀπηύθυνε τὸν χαιρετισμόν: «Εἰρήνη ὑμῖν». Πάντοτε τοὺς ἔλεγεν Ἐκεῖνος νὰ εἶναι ἡνωμένοι, χωρὶς νὰ εἶναι ἡνωμένοι δὲν θὰ μπορέσουν νὰ κάμουν τίποτε. Ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τοῦ θανάτου του ἐπέμενεν ἰδιαιτέρως εἰς τὴν ἀνάγκην ἑνότητος.

Ὁ Ἰησοῦς ὡσὰν νὰ εἰσήκουσε τὴν μυχίαν τοῦ Θωμᾶ ἐπιθυμίαν, καὶ μετὰ ὀκτὼ ἡμέρας ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταὶ μαζευμένοι πάλιν εἰς τὸ ἴδιο μέρος, καὶ ὁ Θωμᾶς ἦτο μαζύ των, καὶ αἱ θύραι ἦσαν πάλιν κλεισταί, ἔρχεται εἰς τὸ μέσον αὐτῶν, τοὺς χαιρετᾷ μὲ τὸν ἴδιον χαιρετισμόν, καὶ καλεῖ τὸν Θωμᾶν μὲ τὸ ὄνομά του: «Φέρε τὸν δάκτυλόν σου ὧδε, καὶ ἴδε τὰς χεῖράς μου. Φέρε τὴν χεῖρά σου καὶ βάλε αὐτὴν εἰς τὴν πλευράν μου». Καὶ τὰς λέξεις αὐτὰς τὰς λέγει μὲ γλυκύτητα, μὲ ἀγάπην, ὄχι θυμωμένος. Ὁ Θωμᾶς δὲν ἦτο ἀνάγκη νὰ βάλῃ τὸν δάκτυλόν του εἰς τὰς χεῖράς του, οὔτε τὴν χεῖρά του εἰς τὴν πλευράν του, τὸν ἀνεγνώρισεν ἀπὸ τὴν φωνήν του, ἡ ὁποία τοῦ ἔλεγε νὰ παύσῃ νὰ εἶναι ἄπιστος καὶ νὰ γίνῃ πιστός. Ἀμέσως ἡ πίστις ἐπλημμύρισε τὴν ψυχήν του: «Ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου»!

Καὶ ὁ Κύριος προσέθηκε τὰ ἑξῆς: «Ἐπίστευσες, διότι μὲ εἶδες, θὰ εἶναι ὅμως μακάριοι καὶ ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι θὰ πιστεύσουν χωρὶς νὰ μὲ ἰδοῦν». Δὲν εἶναι ἀπαραίτητη πάντοτε ἡ προσωπικὴ ἐμπειρία, οὔτε δύναται πάντοτε νὰ ὑπάρξῃ αὐτή. Ἡ ἀλήθεια, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, εἶναι ἀνεξάρτητη ἀπ᾽ αὐτήν. Πρέπει νὰ εἴμεθα μαζὺ μὲ τοὺς ἄλλους, μαζὺ μὲ τὴν Ἐκκλησίαν. Ἔξω ἀπ᾽ αὐτὴν δὲν ἔχομεν ρίζας, εἴμεθα ἀνερμάτιστοι, εἴμεθα κύματα εἰς τὸν ὠκεανόν, φύλλα εἰς τὸν ἄνεμον, βορὰ τῆς πλάνης καὶ τοῦ σκοταδιοῦ. Ἡμεῖς δὲν θὰ δημιουργήσωμεν τὴν ἀλήθειαν, τὸν Χριστὸν θὰ τὸν εὕρωμεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, εἰς αὐτὴν θὰ εὕρωμεν τὴν διδασκαλίαν του, τὴν ἀκτινοβολίαν του, τὴν ὕπαρξίν του.

Δὲν ἔχει νὰ ζημιωθῇ διόλου ἡ ἐλευθερία μας, ἡ προσωπική μας ἔρευνα, τοὐναντίον θὰ διαφωτισθῇ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν, ἡ κρίσις μας θὰ χειραγωγηθῇ ἀπ᾽ αὐτήν, θὰ καταγγελθῇ ἡ πλάνη μας, αἱ προλήψεις μας, ὁ ἐγωϊσμός.

Προηγήθησαν δέκα ἐννέα αἰῶνες, ἔζησαν τόσοι Πατέρες καὶ Διδάσκαλοι, τόσοι Ἅγιοι. Τὰ συμπεράσματά των, αἱ ἐμπειρίαι των μᾶς εἶναι τόσον χρήσιμα. Εἰς τὰ κεφάλαια αὐτά, εἰς τοὺς καθαρμοὺς αὐτοὺς θὰ στηρίξωμεν καὶ τὸ ἰδικόν μας οἰκοδόμημα. Μὲ αὐτὰ ἔχομεν ζωντανὸν τὸν Χριστὸν ἐνώπιόν μας. Πρέπει νὰ μείνωμεν μετὰ τῶν ἄλλων, νὰ μείνωμεν μὲ τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ νὰ ζήσωμεν καθ᾽ ὃν τρόπον ἔζησαν οἱ μεγάλοι ἄνδρες τῆς Ἐκκλησίας. Πρέπει νὰ κάμνωμεν τὸ ἀγαθόν, διότι κατ᾽ αὐτὸν τὸν τρόπον πράττομεν τὴν ἀλήθειαν, ὅπως λέγει ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης (ΙΙΙ, 21). Πράττοντες τὸ ἀγαθόν, καὶ εὑρισκόμενοι εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, θὰ εὕρωμεν τὸ φῶς, θὰ συναντήσωμεν τὸν Χριστόν, θὰ γεμίσωμεν ἀπὸ πίστιν καὶ θὰ ἀναφωνήσωμεν: «Ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου».

* * *

Μὲ τὴν πίστιν μας θὰ θριαμβεύσωμεν κατὰ τοῦ κόσμου, χωρὶς τὴν πίστιν εἴμεθα οἱ αἰχμάλωτοι τοῦ κόσμου, εὑρισκόμεθα ὑπὸ τὴν ἐπήρειάν του, ὑπὸ τὴν ἀπειλήν του. Ὁ Ἰωάννης λέγει: «Ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἐγεννήθη ἀπὸ τὸν Θεὸν νικᾷ θριαμβευτικὰ τὸν κόσμον. Ὅποιος πιστεύει ὅτι ὁ Ἰησοῦς εἶναι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ εἶναι ὁ νικητὴς τοῦ κόσμου». Πιστεύομεν ὅτι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἀνεστήθη καὶ μὲ τὴν Ἀνάστασίν του ἡμεῖς ἐζωοποιήθημεν, τὸ κράτος τοῦ Διαβόλου κατηργήθη, ἐγίναμεν καινὴ κτίσις, λαὸς ἅγιος. Ἀνήκομεν εἰς τὸ μυστικὸν Σῶμα τοῦ Χριστοῦ καὶ εἴμεθα μέλη γεμᾶτα πρᾳότητα καὶ ἡρωϊσμόν. Εἴμεθα τέκνα Θεοῦ καὶ τέκνα τῆς Ἁγίας αὐτοῦ Ἐκκλησίας, αὐτὴ εἶναι ἡ πίστις μας. Ἡ Ἐκκλησία μᾶς ἑνώνει μὲ τὸν Χριστόν, διότι αὐτὴ μᾶς φέρει τὸ μήνυμά του, αὐτὴ μᾶς ἁγιάζει μὲ τὰ ἅγια Μυστήρια, μᾶς μεταδίδει τὴν θείαν Εὐχαριστίαν. Θὰ καθήσωμεν εἰς αὐτὴν μαζὺ μὲ τοὺς ἄλλους, καὶ αἱ θύραι θὰ εἶναι κλεισταί, καὶ ὁ Χριστὸς θὰ ἔλθῃ ἐν μέσῳ ἡμῶν, καὶ θὰ μᾶς χαιρετίσῃ μὲ τὸν ἴδιον χαιρετισμόν: «Εἰρήνη ὑμῖν», καὶ θὰ ζητήσῃ νὰ βάλωμεν τὸν δάκτυλόν μας εἰς τὸν τύπον τῶν ἥλων καὶ τὴν χεῖρά μας εἰς τὴν πλευρὰν αὐτοῦ. Καὶ ἡμεῖς θὰ ἀναφωνήσωμεν, ὡσὰν τὸν Θωμᾶν: «Ὁ Κύριός μας καὶ ὁ Θεός μας». Καὶ θὰ κηρύξωμεν καὶ ἡμεῖς τὴν Ἀνάστασίν του καὶ τὴν θεότητά του.

Θὰ εἴπωμεν εἰς τοὺς ἄλλους: Ἀνέστη ἐκ τοῦ τάφου Ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἀναστήνει τὸν σπόρον εἰς τὴν γῆν, Ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἀνέστησε, τὸν ἀδελφὸν τῆς Μαρίας καὶ τῆς Μάρθας, Ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος μεταβάλλει τὸν σκώληκα εἰς πεταλούδαν, Ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος εἶπεν: «Εἶμαι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωή». Θὰ ψάλωμεν εἰς τοὺς ἄλλους ὅτι τὸ Πάσχα εἶναι τὸ ἐχέγγυον τῆς ἐλπίδος μας, ἡ προτροπὴ καὶ ἡ δύναμις εἰς μίαν νέαν ζωήν. Μᾶς καλεῖ νὰ ζήσωμεν, καὶ νὰ ζήσωμεν ἀνωτέραν ζωήν, νὰ γίνωμεν τὸ ἅλας καὶ τὸ φῶς τοῦ κόσμου. Ἡ πίστις εἰς τὸν ἀναστάντα Χριστὸν εἶναι ὁ βράχος ὅπου θὰ κτίσωμεν τὸ σπίτι τῆς ζωῆς μας, ὁ φάρος ὁ ὁποῖος θὰ φωτίζῃ τὸν πλοῦν μας, τὸ πλοῖον τὸ ὁποῖον θὰ μᾶς ὁδηγῇ εἰς τὴν αἰωνιότητα.

* * *

Πίσω ἀπὸ τὰ πράγματα τοῦ κόσμου ποὺ περνοῦν, ἀτενίζομεν τὴν αἰώνια ὠμορφιὰ τοῦ Θεοῦ. Μᾶς ἐδόθη κάτι μὲ τὸ ὁποῖον δυνάμεθα νὰ μεταβάλωμεν τὸν χρόνον καὶ τὴν πραγματικότητα, τὴν ἀνθρωπίνην προσωπικότητα εἰς κάτι τὸ αἰώνιο. Εἰς τὸ εἶναί μας ἀκούομεν μελῳδίαν, ἡ ὁποία δὲν ἔχει παιχθῇ ποτε, ἀλλ᾿ εἶναι διάχυτη ἐπάνω εἰς τὰ μουσικὰ ὄργανα, καὶ θέλει ν᾿ ἀκουσθῇ, θέλομεν νὰ τὴν φέρωμεν καὶ εἰς ἄλλους μὲ μίαν ἱερὰν ἀποδημίαν εἰς αὐτούς. Τὸ βῆμά μας μιὰ ἱερὴ ἀποδημία νὰ γίνῃ.

Τὴν χαρὰν αὐτὴν ὁ Χριστὸς μᾶς καλεῖ νὰ αἰσθανθῶμεν, τὴν χαρὰν τῆς Ἀναστάσεώς του, τὴν χαρὰν τῆς καινούργιας ζύμης, τῆς ζύμης τῆς ἀληθείας καὶ τῆς ἁγνότητος. Νὰ αἰσθανθῶμεν τὴν χαρὰν τὴν ὁποίαν αἰσθάνεται ἡ νοικοκυρά, ὅταν ἔχῃ καθαρίσῃ καὶ τακτοποιήσῃ τὸ σπίτι της. Τὴν χαρὰν ὅπου νοιώθει ὁ γεωργός, ὅταν ἔχῃ σκάψῃ καὶ τακτοποιήσῃ καὶ σπείρῃ τὸν ἀγρόν του. Τὴν χαρὰν ποὺ δοκιμάζει ὁ ἀσθενής, ὅταν ἔχῃ συμμορφωθῇ πρὸς ὅσα διέταξεν ὁ ἰατρός, καὶ ἀρχίζῃ νὰ γίνεται καλά. Ἡ χαρά μας νὰ γίνῃ ὅμοια μὲ τὴν χαρὰν τὴν ὁποίαν ᾐσθάνθησαν αἱ γυναῖκες, ὅταν τὸ πρωῒ εἰς τὸν τάφον εἶδαν τὸν Χριστόν, μὲ τὴν χαρὰν τῆς Μαγδαληνῆς, ἡ ὁποία, ὅταν τὸν εἶδε, μὲ ἀκράτητον ἐνθουσιασμὸν ἔβγαλε τὴν κραυγήν: «Ραββουνί!», μὲ τὴν χαρὰν τῶν μαθητῶν, ὅταν εἶδαν τὸν Κύριον, μὲ τὴν χαρὰν τοῦ Θωμᾶ, ὁ ὁποῖος, ὅταν ἤκουσε τὴν φωνὴν τοῦ Ἰησοῦ νὰ τὸν καλῇ, ἀνεφώνησεν: «Ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου».

* * *

Κάτω ἀπὸ τὴν πνοὴν τῆς Ἀναστάσεως Χριστοῦ κτίζεται εἰς τὴν

ψυχήν μου ἕνα ὀχύρωμα, μία ἀκρόπολις, ἡ ὁποία ὁλονὲν ἐνισχύεται. Ὁ φόβος καὶ ὁ κίνδυνος δὲν μὲ παραλύουν πλέον, ἀλλὰ μὲ ἐνισχύουν, μὲ θεραπεύουν. Ἡ ἀκρόπολις αὐτὴ οἰκοδομεῖται μὲ δύο πολύτιμα ὑλικά: μὲ τὴν ἠθικὴν δύναμιν καὶ τὸν σεβασμὸν τὸν ὁποῖον αἰσθάνομαι πρὸς τὸν ἄλλον. Ἡ μεγαλύτερη εὐτυχία μας, δὲν εἶναι αἱ εὐτυχίαι ἐκεῖναι τὰς ὁποίας συνήθως νομίζομεν, διότι αὐταὶ εἶναι ὅλαι εὔθραυσται. Μαραίνονται ἢ τὰς χάνομεν. Μᾶς ἀπατοῦν ἢ μᾶς τρομάζουν. Ὁ θησαυρός μας τὸν ὁποῖον κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ μᾶς κλέψῃ, καὶ οὔτε χάνεταί ποτε, εἶναι ἡ ἀνάμνησις ὅτι εἰς μίαν κρίσιμον στιγμὴν ἐφάνημεν θαρραλέοι, δὲν ἐπτοήθημεν ἀπὸ συμφορὰν ἡ ὁποία ἐνέσκηψε, ἐκρατήσαμεν τὴν γαλήνην μας τὴν ἐσωτερικήν, ἐστάθημεν μὲ ὑψηλὸν τὸ μέτωπον, διεπιστώσαμεν ὅτι εἴχαμεν τὸ θάρρος νὰ ὑποφέρωμεν, ὅτι ὑπῆρχον ἐντὸς ἡμῶν χίλιαι δυνάμεις νὰ ἀντλήσωμεν καὶ μὲ αὐτὰς νὰ ἀντισταθῶμεν, ὅτι εἰς τὸ βάθος ὑπάρχει μυστηριῶδες στήριγμα, φρούριο ἀπόρθητο. Θὰ τὸ ἐννοήσωμεν, ἐὰν εὑρεθῶμεν εἰς μεγάλην καὶ κρίσιμον στιγμήν. Ἡ ζωή μας ἔχει ἕνα νόημα, μίαν ἀξίαν, μονάχα ὡς μιὰ μεγάλη δοκιμασία, ὡς ἕνας ἀγών. Κανένας θρίαμβος, καμμιὰ νίκη, χωρὶς ἀγῶνα. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον δίδει ἀξίαν εἰς τὴν ζωήν μας εἶναι ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον ζῶμεν. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον δίδει ἀξίαν εἰς τὸν θάνατόν μας, εἶναι ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον ἀποθνήσκομεν. Καμμία ἀληθινὴ εὐτυχία δὲν ὑπάρχει χωρὶς θάρρος, χωρὶς ἀνδρείαν.

Πρέπει νὰ ἐπαναληφθῇ ὅτι ἡ δύναμις αὐτὴ καὶ τὸ θάρρος, ἡ μεγάλη ψυχραιμία καὶ ἡ γαλήνη, τὸ ἐσωτερικόν μας αὐτὸ στήριγμα καὶ ὀχύρωμα, ἡ ἀκρόπολίς μας, κτίζεται μὲ τὴν ἠθικὴν δύναμιν καὶ τὸν σεβασμὸν τὸν ὁποῖον αἰσθανόμεθα διὰ τοὺς ἄλλους. Οἱ ἐγωϊσταί, οἱ τύραννοι, οἱ ψεῦσται, οἱ κλέπται, οἱ φθονεροί, οἱ δολοφόνοι, δὲν ἔχουν τοιοῦτον καταφύγιον, δὲν ἔχουν νὰ ἀντλήσουν ἀπὸ πουθενὰ ἀληθινὴν δύναμιν, εἶναι μαῦροι, δυστυχεῖς, ἀδύνατοι. Διὰ νὰ εἴμεθα δυνατοί, πρέπει νὰ εἴμεθα λεπτοί, τρυφεροί, γενναιόδωροι, νὰ ἐνδιαφερώμεθα διὰ τοὺς ἄλλους, διὰ τὸν λαόν, διὰ τὴν πατρίδα μας, διὰ τὴν Ἀνθρωπότητα. Θὰ γίνωμεν δυνατοί, ἐὰν ὑπερασπίσωμεν τοὺς ἀδυνάτους, τοὺς μικρούς, ἐὰν βοηθήσωμεν τοὺς γέρους, τοὺς ἀσθενεῖς. Τότε θὰ ἔχωμεν πιστεύσῃ, εἰς τὸν ἀναστάντα Κύριον, καὶ θὰ αἰσθανθῶμεν τὴν θεότητά του καὶ θὰ τὴν κηρύξωμεν μὲ ὅλην τὴν δύναμιν τῶν πνευμόνων μας.

Κάτω ἀπὸ τὴν πνοὴν τῆς Ἀναστάσεως Χριστοῦ αἰσθανόμεθα μέσα μας τὴν ὄρεξιν καὶ τὴν δύναμιν νὰ κτίσωμεν ἕνα καινούργιον κόσμον. Δὲν ἔχει καμμίαν σημασίαν, ἐὰν οἱ χρόνοι εἶναι ταραγμένοι, καὶ

τὰ σύννεφα τοῦ διεθνοῦς ὁρίζοντος ἀπειλητικά. Ἡμεῖς μποροῦμεν νὰ δημιουργήσωμεν ἕνα κόσμον καλύτερον. Ἡμεῖς δὲν θὰ παραδοθῶμεν εἰς τὰ κακοποιὰ στοιχεῖα, κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ φράξῃ τὸν δρόμον μας, εἴμεθα οἱ ἀτρόμητοι, οἱ ἀνίκητοι, διότι θέλομεν τὸ καλόν, καὶ κάμνομεν τὸ καλόν, καὶ εἴμεθα κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον μὲ τὴν ἀλήθειαν. Τὴν δὲ ἀλήθειαν δὲν μπορεῖ νὰ τὴν νικήσῃ τίποτε. Δὲν ἔχει σημασίαν, ἐὰν χαθῇ αὐτὴ ἢ ἐκείνη ἡ μάχη, σημασίαν ἔχει νὰ κερδηθῇ ἡ νίκη.

† Ο ΠΡΙΓΚΗΠΟΝΝΗΣΩΝ ΔΩΡΟΘΕΟΣ

"ΤΙ ΕΣΤΙΝ ΑΛΗΘΕΙΑ ; „

(ΙΩΑΝΝΟΥ ΙΗ', 38)

ΕΙΣ ΤΟΝ μεταξὺ Χριστοῦ καὶ Πιλάτου διάλογον, κατὰ τὴν πρόχειρον ἐκείνην δίκην τὴν ὁποίαν ἤγειραν οἱ Ἰουδαῖοι, ὑπάρχει μία φράσις συντομωτάτη μέν, ἀλλὰ πλουσιωτάτη εἰς ἐννοίας καὶ πρὸ πάντων εἰς βαθείας ἐρεύνας. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς κάμνει λόγον διὰ τὴν Ἄνωθεν ἀποστολήν του εἰς τὸν κόσμον αὐτόν. Ἦλθον ἐδῶ, λέγει, διὰ νὰ φανερώσω τὴν ἀλήθειαν. (Ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον ἵνα μαρτυρήσω τῇ ἀληθείᾳ»).

Ὁ Πιλάτος, διανοούμενος δικαστής, μόλις ἤκουσε τὴν λέξιν «ἀλήθεια», μετετοπίσθη ἀπὸ τὴν ἕδραν τοῦ κριτοῦ εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ φιλοσόφου. Μὲ μεγάλην περιέργειαν κάμνει τὴν ἐρώτησιν εἰς τὸν Χριστόν.— «Τί ἐστιν ἀλήθεια» ; Τί πρᾶγμα εἶναι ἡ ἀλήθεια ; Αὐτὸ τὸ ἐρώτημα ἐβασάνισε τὰ ἰσχυρότερα πνεύματα τῆς Ἀνθρωπότητος. Αὐτὸ ἐδημιούργησε καὶ δημιουργεῖ τὰ διάφορα φιλοσοφικὰ συστήματα. Αὐτὸ μᾶς ἔδωκε τὸν Σωκράτην, τὸν Πλάτωνα, τὸν Ἀριστοτέλην, τὸ πλῆθος ὅλων ἐκείνων τῶν ἀρχαίων φιλοσόφων καὶ τὴν μακρὰν σειρὰν τῶν νεωτέρων καὶ συγχρόνων μεγάλων ἀνδρῶν—Βάκωνος, Καρτεσίου, Καντίου καὶ τόσων ἄλλων—οἱ ὁποῖοι, ὁ καθεὶς μὲ τὸν ἰδιαίτερόν του δρόμον καὶ τὴν ἰδικήν του μέθοδον, ἐβάδισαν μέσα εἰς τὰς ἀπεράντους χώρας τῆς σκέψεως διὰ νὰ εὕρουν τὴν ἀλήθειαν. Ὁ Χριστὸς εἶναι ὁ ἴδιος Αὐτοαλήθεια· αὐτὴν εἶχεν ἔμπροσθέν του ὁ Πιλάτος· ἀλλὰ ἐξέλαβε πρὸς στιγμὴν τὸν Χριστὸν ὡς φιλόσοφον διδάσκαλον. Ἐζήτει λοιπὸν ἀπὸ Αὐτὸν τὴν ἀλήθειαν, καθὼς θὰ τὴν ἐζήτει ἀπὸ ἕνα Πλάτωνα ἢ Ἀριστοτέλη.

Οἱ προικισμένοι μὲ δυνατὴν διάνοιαν διαρκῶς στρέφουν τὸ νοερόν των βλέμμα πρὸς τὴν ἀντικειμενικὴν ἀλήθειαν. Τί εἶναι πράγματι τὸ Σύμπαν, τί εἶναι ἡ πρώτη καὶ μόνη αἰτία τῆς δημιουργίας τοῦ Σύμπαντος, ποῖον τὸ μυστηριῶδες αὐτὸ πλάσμα ποὺ ὀνομάζεται ἄνθρωπος, ποῖος ὁ προορισμός του καὶ πόσα ἄλλα ποῖον καὶ ποία καὶ ποῖα ! !

Οἱ τοιοῦτοι ἄνθρωποι θεωροῦν ἑαυτοὺς εὐτυχεῖς, ὄχι ὅταν γεμίσουν τὰς ἀποθήκας των ἀπὸ ὑλικὰ ἀγαθά, ἀλλὰ ὅταν ἠμπορέσουν νὰ ἱκανοποιήσουν τὰς ἀπαιτήσεις τῆς φιλοσόφου διανοίας των, ὅταν ἠμπορέσουν νὰ ἀπαντήσουν ἱκανοποιητικῶς εἰς τὸ ἐρώτημα τοῦ Πιλάτου «Τί ἐστιν

ἀλήθεια;» Ὁ Λατῖνος ποιητὴς Βιργίλιος φωνάζει μὲ πόνον «felix qui potuit rerum cognoscere causas!» Εὐτυχὴς ἐκεῖνος ποὺ ἠμπόρεσε νὰ μάθῃ τὰς αἰτίας τῶν πραγμάτων! Καὶ αὐτὸ ἀκριβῶς εἶναι τὸ βάθος, τὸ σπουδαιότερον ἀντικείμενον τῆς φιλοσόφου ἐρεύνης. Ὁ F. Brunetière ὥρισε τὸν λυρισμὸν ὡς ἀνάκλασιν τοῦ Σύμπαντος διὰ μέσου μιᾶς ἰδιοσυγκρασίας. (La refraction de l'Univers à travers un tempérament). Αὐτὴ εἶναι ἡ πίεσις τοῦ Σύμπαντος ἡ ὁποία ἐμπνέει τὸν λυρικὸν ποιητήν, ἢ οἱονδήποτε ποιητήν. Τὸ βαρὺ φορτίον ποὺ αἰσθάνεται ὁ ποιητὴς μέσα του πλουτίζει τὸ ἐσωτερικόν του ἐγὼ καὶ ἀπὸ ἐκεῖ παίρνει ἀφορμὴν διὰ νὰ δημιουργήσῃ ἕνα ὁλόκληρον ὑποκειμενικὸν κόσμον. Ὁ ἐρευνητὴς τῶν αἰτίων, ὁ ἐφωδιασμένος μὲ τὸ ἰσχυρὸν πνεῦμα τῆς φιλοσόφου ἐρεύνης, ζητεῖ τὴν ἀντικειμενικὴν ἀλήθειαν, «τὰς πρώτας αἰτίας τῶν ὄντων». Εἰσέρχεται εἰς τὸν ὁρατὸν κόσμον μὲ τὸν τρόπον τὸν ὁποῖον μᾶς παρουσιάζει ὁ Μ. Βασίλειος, ὅταν λέγῃ «ἐποίησεν ὁ δυνατὸς (= ὁ Θεός) τὸ μέγιστον, ὁ σοφὸς τὸ κάλλιστον, ὁ ἀγαθὸς τὸ χρήσιμον. Ἡ φύσις, ψυχῶν διδασκαλεῖον λογικῶν καὶ θεογνωσίας παιδευτήριον» [1]). Μᾶς εἰσάγει εἰς τὸ σχολεῖον τῆς σκέψεως ὁ θεῖος πατήρ· μᾶς ὑποδεικνύει πῶς ἀπὸ τὰ ὁρατὰ θὰ ὁδηγηθῶμεν εἰς τὰ ἀόρατα· προσπαθεῖ νὰ ἀπαντήσῃ εἰς τὸ ἐρώτημα τοῦ Πιλάτου «τί ἐστιν ἀλήθεια;» ἐκλαμβανόμενον μὲ τὴν βαθυτέραν, εὐρυτέραν καὶ φιλοσοφικωτέραν του ἔννοιαν. Ἀπαντᾷ ποτισμένος μὲ τὰ νάματα τῆς θρησκείας τοῦ Χριστοῦ. Ὁ Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, ποιητὴς καὶ φιλόσοφος, ὁμοιάζων κἄπως, ὡς πρὸς τὸ βάθος τῆς μελαγχολίας ποὺ κυριαρχεῖ τὴν φιλόσοφον ψυχήν του, πρὸς τὸν Ἄγγλον ποιητὴν Shelley, πρὸς τὸν Γερμανὸν Heine καὶ πρὸς τὸν Γάλλον Alfred de Musset [2]), ξεχωρίζει

---

[1]) Α' ὁμιλία εἰς τὴν ἑξαήμερον.

[2]) Ὁ Shelley γράφει «Most wretched men are cradled into poetry by rong, they learn in suffering what they teach in song» πλεῖστοι δυστυχισμένοι ἄνθρωποι ἐλικνίσθησαν εἰς τὴν ποίησιν μὲ τὰ ἀντίξοα (μὲ τὴν δυστυχίαν, τὴν λύπην), αὐτοὶ μανθάνουν στὸν πόνον καὶ στὴν θλῖψιν ἐκεῖνο ποὺ διδάσκουν εἰς τὸ ᾆσμα» (τὰ ποιήματά των). Ὁ Heine λέγει

Aus meinen grossen Schmerzen
Mach'ich die kleinen Lieder

ἀπὸ τὴν μεγάλην μου λύπην κάμνω τὰ μικρά μου ᾄσματα. Ὁ Alfred de Musset τονίζει· «l'homme appartient à la douleur: toute poursuite du bonheur se termine en douleur... Le seul bien qui me reste au monde—est d' avoir quelque fois pleuré... ὁ ἄνθρωπος ἀνήκει εἰς τὴν λύπην, πᾶσα ἐπιδίωξις τῆς εὐτυχίας τερματίζεται μὲ τὴν θλῖψιν... καὶ τὸ μόνον καλὸν ποὺ μένει εἰς τὸν κόσμον εἶναι τὸ ὅτι ἔχω κλαύσῃ (λυπηθῆ καὶ κλαύσῃ) κἄποτε...» G. Lanson «Hirtoire de la littérature Francaise» P. 950—951.

Τὰ ποιήματα τοῦ Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου ἔχουν πολλὲς φορὲς καὶ ὡς θέ-

τὸν φιλόσοφον ἀπὸ τὸν Θεὸν καὶ ἀπὸ τὸν ἄγγελον. Ὁ ξεχωρισμὸς αὐτὸς ἀποβλέπει εἰς τὸ νὰ προσδώσῃ μεγαλυτέραν ἀξίαν εἰς τὸν ἄνθρωπον τὸν προικισμένον μὲ ἔξοχον διανοητικὴν δύναμιν. «Δύο ταῦτα δυσκράτητα, Θεὸς καὶ ἄγγελος· καὶ τὸ τρίτον φιλόσοφος». Ἀλλὰ ποίου εἴδους φιλόσοφος; Μὲ νοητὰ πτερὰ ἀετοῦ ἐφωδιασμένος διὰ νὰ πετάξῃ πρὸς τὰ ὕψη τοῦ μυστηριώδους Ἀπείρου, «ἄϋλος ἐν ὕλῃ, ἐν σώματι ἀπερίγραπτος, ἐπὶ γῆς οὐράνιος» διὰ νὰ ἀπαντήσῃ εἰς τὸ τρομερὸν ἐρώτημα τοῦ Πιλάτου «τί ἐστιν ἀλήθεια» («πρὸς Θεὸν ἀναστήσεται») [3].

Τὸ ἐρώτημα αὐτό—τί ἐστιν ἀλήθεια—ὑπηγόρευσε τοὺς ἀκολούθους στίχους τοῦ Γκαῖτε, ὁ ὁποῖος μᾶς διδάσκει πῶς ὁ ἄνθρωπος, ὡς ὂν πεπερασμένον, ποὺ ἀφίνεται μόνος του νὰ πλανᾶται εἰς τὸ Σύμπαν, ὡς ἐρευνητὴς τῆς ἀληθείας, συλλαμβάνει ἐλάχιστα πράγματα· ἐκεῖνα ποὺ ἠμπορεῖ νὰ γνωρίσῃ εἶναι σχεδὸν τίποτε, ἄχρηστα διὰ νὰ τὸν βοηθήσουν εἰς τὴν ἀνεύρεσιν τῆς ἀληθείας. Ἐκεῖνα ποὺ δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἀνεύρῃ μὲ τὰ ἀνθρώπινα μέσα, ὁσονδήποτε δυνατὰ καὶ ἂν εἶναι, εἶναι ἀκριβῶς ἐκεῖνα ποὺ τοῦ χρειάζονται. Μὲ τί πόνον ὁ Γκαῖτε ἐκφράζεται, ὅταν γράφῃ εἰς τὸν Φάουστ· «O glücklich wer noch hoffen kann aus diesem Meer des Irrtums aufzutauchen; wass man nicht weiss das eben brauchte man» «Καλότυχος ἐκεῖνος ποὺ ἠμπορεῖ νὰ ἐλπίζῃ ἀκόμη πὼς θὰ τραβηχθῇ ἀπὸ τὴν θάλασσαν αὐτὴν τῆς πλάνης· ἐκεῖνο ποὺ δὲν γνωρίζομεν εἶναι ἀκριβῶς αὐτὸ ποὺ χρειαζόμεθα». Προσπαθεῖ νὰ ἀπαντήσῃ εἰς τὸ τοῦ Πιλάτου ἐρώτημα σύμφωνα μὲ τὰς φιλοσοφικάς του ἀντιλήψεις.

Τὴν πενιχρότητα τῆς φιλοσόφου ἐρεύνης ὡς πρὸς τὴν εὕρεσιν τῆ πλήρους ἀντικειμενικῆς ἀληθείας μᾶς τὴν φανερώνει ὁ Σαίξπηρ εἰς τὸν Ἀμλέτον.

> There are more things in heaven and earth
> Then are dreamt of in your philosophy.

«Περισσότερα πράγματα (ἀπευθύνεται πρὸς τὸν Ὁράτιον) ὑπάρχουν εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ εἰς τὴν γῆν παρ' ὅσα σὺ ὀνειρεύεσαι στὴν φιλοσοφίαν σου».

μα καὶ ὡς δημιουργὸν αἰτίαν τὴν θλῖψιν. Μία μεγάλη διαφορὰ παρατηρεῖται εἰς τὸν Γρηγόριον ἐν σχέσει πρὸς τοὺς ὀνομασθέντας ξένους σοφούς, ὅτι ὁ ἱερὸς πατὴρ κατακλύζεται ἀπὸ πίστιν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ ἡ θλῖψίς του εἶναι «κατὰ Θεὸν θλῖψις», καθὼς μεταχειρίζεται τὴν φράσιν αὐτὴν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος.

[3]) Migne E. Π τομ. 3ος στ. 1245.

«Τί ἐστιν ἀλήθεια;» Ἡ ἀπάντησις κατὰ τοὺς σοφοὺς αὐτοὺς εἶναι ἀρνητική. Δὲν ἠξεύρομεν πολλὰ πράγματα. Ὁ φυσιοδίφης Dubois - Raymond διὰ πολλὰ προβλήματα—μεταξὺ τῶν ὁποίων τί εἶναι ζωή, τί θελησις. . .—ἀπαντᾷ «ignoramus et ignorabimus» ἀγνοοῦμεν καὶ θὰ ἀγνοοῦμεν.

Ὁ καθηγητὴς τῶν Φυσικῶν Ἐπιστημῶν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Γενεύης Ghaudat—ὡς ὁ ἴδιος ἤκουσα παραστὰς εἰς τὸ ἐναρκτήριον μάθημά του εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν Aule—προκειμένου περὶ τῆς ἐξηγήσεως τῶν φυσικῶν φαινομένων ἐξεφράσθη κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον· «πρόκειται περὶ περιγραφῆς (description) μᾶλλον, παρὰ περὶ ἐξηγήσεως (explication) αὐτῶν». Ὁ Henri Poincaré τὰ ἴδια διὰ μακρῶν ἀναπτύσσει εἰς τὰ ἔργα του «Valeur de la Science» καὶ «Science et Hypothèse». Ἀλλὰ ὁ ἄνθρωπος παρ᾽ ὅλας τὰς δυσκολίας ποὺ παρουσιάζει ἡ εὕρεσις τῆς ἀληθείας καὶ μάλιστα τῆς ἀληθείας τῆς σχετιζομένης πρὸς τὰ πρῶτα αἴτια, ζητεῖ τὴν ἀλήθειαν καὶ θὰ τὴν ζητῇ. Ὁ Γερμανὸς ποιητὴς Lessing παριστάνει μὲ τὴν ἑξῆς εἰκόνα τὸ πάθος μὲ τὸ ὁποῖον κυριεύεται ὁ σκεπτόμενος ἄνθρωπος ὡς ἐρευνητὴς τῆς ἀληθείας· τὸν κάμνει τὸν ἄνθρωπον ὥστε κυριευόμενος ἀπὸ τὸ πάθος αὐτὸ νὰ ἀγαπᾷ πολὺ περισσότερον τὴν ἔρευναν τῆς ἀληθείας παρὰ αὐτὴν τὴν ἀλήθειαν. Ἄν, λέγει, μοῦ παρουσιάζετο ὁ Θεὸς καὶ εἶχε στὸ δεξί του χέρι τὴν ἀλήθειαν καὶ στὸ ἀριστερὸ τὴν ἔρευναν τῆς ἀληθείας θὰ τοῦ ἔλεγα· «κράτησον διὰ σὲ τὴν ἀλήθειαν· εἰς ἐμὲ δὸς τὴν ἔρευναν τῆς ἀληθείας». Ὁ Lessing δικαιολογεῖ ἰσχυρότερον, ἂν καὶ κατ᾽ ἄλλον τρόπον, τὸ ἐρώτημα τοῦ Πιλάτου. Ἡ ἀγάπη πρὸς τὴν ἀλήθειαν γεννᾷ τὴν ἔρευναν καὶ ἡ ἔρευνα ἐνισχύει τὴν πρὸς τὴν ἀλήθειαν ἀγάπην. Ὁ Πιλάτος ἐπλανήθη· πλανῶνται καὶ ὅσοι δὲν ἐξήτασαν μὲ βάθος τὰ προβλήματα τοῦ μακροκόσμου καὶ τοῦ μικροκόσμου, τοῦ ἀνθρώπου. Εἰς μεγαλυτέραν πλάνην βυθίζονται οἱ ἐπιπόλαιοι, οἱ ἡμιμαθεῖς. Πολὺ καλὰ παρετήρησεν ὁ Ἄγγλος σοφὸς Alexander Pope (ποιητής) ὅτι ὀλίγα γράμματα (ὀλίγη μάθησις) εἶναι ἐπικίνδυνον πρᾶγμα· ἢ νὰ πίνῃς (ροφᾷς) βαθειά, ἢ καθόλου νὰ μὴ γεύεσαι ἀπὸ τὰς Πιερίας πηγάς (μούσας)· οἱ ἐπιπόλαιες ροφιξιὲς μεθύουν τὸν ἐγκέφαλον» [4]).

Ὁ Pope σκέπτεται ἐπὶ τοῦ προκειμένου σχεδὸν ὅπως καὶ ὁ Bl.

---

[4]) Alexander Pope 1688—1744

A little learning is a dangerous thing
Dring deep, or taste not the Pierian Spring
These shallow draughts intoxicate the brain.

Pascal. Ὁ τελευταῖος ἀπαντᾷ χριστιανικῶς εἰς τὸ ἐρώτημα τοῦ Πιλάτου. «Ὁ σκεπτόμενος κάλαμος» (roseau pensant), ὁ ἄνθρωπος μόνος του δὲν ἠμπορεῖ τίποτε νὰ κάμῃ. Τὸ πᾶν ἠμπορεῖ πιστεύων εἰς τὸν Θεόν. Αἱ σκέψεις του εἶναι περιωρισμέναι. Εἰς τοὺς Στοχασμούς του (Pensées) ὁμιλεῖ περὶ τῶν δύο ἄκρων τῆς ἀγνοίας καὶ ἀμαθείας. Τὸ πρῶτον εἶναι τὸ ἀρχικόν, ἐκεῖνο εἰς τὸ ὁποῖον εὑρίσκεται ὁ ἄνθρωπος μόλις ἀρχίσῃ νὰ ἀντιλαμβάνεται· τὸ ἄλλο, ἐκεῖνο εἰς τὸ ὁποῖον φθάνει ἀφοῦ διανύσῃ ὅλον τὸ διάστημα ποὺ εὑρίσκεται μεταξὺ τῶν δύο ἄκρων. Αὐτὴ εἶναι ἡ σοφὴ ἄγνοια= «ignorance savante». Ἄγνοια ὡς πρὸς τὰς πρώτας αἰτίας, ὡς πρὸς τὰς causas τοῦ Βιργιλίου, περὶ τῶν ὁποίων ἀνέφερα εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς παρούσης μελέτης μου.

Ἀλλοίμονον εἰς ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἤρχισαν τὴν διαδρομὴν αὐτὴν καὶ διὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον λόγον δὲν ἠμπόρεσαν νὰ φθάσουν εἰς τὸ σοφὸν ἄκρον τῆς ἀγνοίας. Αὐτοὶ εἶναι, κατὰ τὸν Pascal, οἱ ἐπικίνδυνοι τύποι. Ἐκεῖ εὑρίσκονται αἱ μακραὶ σειραὶ τῶν ἡμιμαθῶν καὶ τῶν δοκησισόφων. Ὁ Βάκων κάμνων λόγον διὰ τὴν φιλοσοφίαν ἐν σχέσει πρὸς τὴν ὁμολογίαν τῆς ὑπάρξεως Θεοῦ ἢ τὴν ἄρνησιν τῆς Θεότητος γράφει ὡς ἑξῆς· «ἡ φιλοσοφία, ὅταν τὴν γευώμεθα μετρίως, πιθανὸν νὰ μᾶς ὁδηγήσῃ εἰς τὴν ἀθεΐαν, ὅταν ὅμως μὲ δαψίλειαν ἀντλοῦμεν τὰ νάματά της, μᾶς ἐπαναφέρει εἰς τὴν θρησκείαν» (levis gustus in philosophia movere fortasse ad atheismum, sed pleniores haustus ad religionem reducere «De dignitate et augmentis scientiarum», e, 5). Ὅσον περισσότερον ὁ ἄνθρωπος ἀναπτύσσεται καὶ ὅσον περισσότερον δυνατὴν διάνοιαν ἔχει τόσον περισσότερον αἰσθάνεται τὸν ἑαυτόν του σκλαβωμένον [5]) ἐφ' ὅσον δὲν εὑρίσκει τὴν ἀλήθειαν, τὸ πλήρωμα τῆς ἀληθείας ποὺ ποθεῖ. Ἐκεῖνος, καὶ μόνον ἐκεῖνος, αἰσθάνεται βαθειὰ τὴν ἔννοιαν ποὺ ἔχουν τὰ λόγια τοῦ Χριστοῦ «καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ἡμᾶς». Αὐτὴ ἡ ἐλευθερία ἔχει μεγάλην ἀξίαν διὰ τὸν διανοούμενον ἄνθρωπον. Ὁ Πλάτων λέγει εἰς τοὺς Νόμους του διὰ τὴν ἀλήθειαν ὅτι καλὸν ἡ

---

5) Ἡ διανοητικὴ δυναμικότης καὶ ἡ αἰσιοδοξία ὡς πρὸς πολλὰς ἐκφάνσεις τῆς ἀτομικῆς καὶ συνολικῆς ζωῆς εἶναι ὡς ποσὰ ἀντιστρόφως ἀνάλογα. Ὅσον ὀλιγωτέραν διανοητικὴν δύναμιν ἔχει κανένας, τόσον περισσότερον αἰσιοδοξεῖ. Ὁμοιάζει τὸν ἄνθρωπον ποὺ ἔχει ἀσθενῆ τὴν ὅρασιν καὶ βλέπει ἕνα δάσος π. χ. καὶ ἀπὸ κοντὰ καὶ ἀπὸ μακρὰν ὡς ἕνα ὄγκον. Ἐκεῖνος ποὺ ἔχει δυνατὸν τὸ βλέμμα ξεχωρίζει δένδρα, κορμούς, κλάδους, φύλλα... Τὸ ἴδιον συμβαίνει καὶ εἰς τὸ πνευματικὸν καὶ ἠθικὸν δάσος· ὁ ὀξὺς τὸν νοῦν βλέπει ὅλα καὶ αὐτὰ τὰ μαραμμένα φύλλα τὰ ὁποῖα δυστυχῶς εἰς τὸν κόσμον αὐτὸν εἶναι πολλά. Ὁ δυνατὸς καὶ ἄρτιος νοῦς προσπαθεῖ νὰ βλέπῃ πρόσωπα καὶ πράγματα, κατὰ τὸ δυνατόν, ὅπως εἶναι αὐτά.

ἀλήθεια καὶ μόνιμον, ἀλλὰ προσθέτει «ἔοικε δὲ οὐ ῥάδιον πείθειν». Ὁ Πλάτων πράγματι ὀλίγους ἔπεισεν, ἂν καὶ πολλοὺς θαυμαστὰς εἶχε καὶ ἔχει. Ὁ Χριστὸς μὲ τὴν θείαν διδασκαλίαν του ἔπεισε πολλούς, πάρα πολλούς. Χάρις εἰς τὴν ὑπερφυᾶ καὶ ἔξοχον διδασκαλίαν του, εἰπόντος «ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια» ἑκατομμύρια ἀνθρώπων ἀπήντησαν καὶ ἀπαντοῦν εἰς τὸ ἐρώτημα ἐκεῖνο τοῦ Πιλάτου. Πλήρως ἱκανοποιοῦνται θέτοντες ὡς ἀπάντησιν τὸ πρόσωπον, τὴν διδασκαλίαν καὶ τὸ ἔργον τοῦ Ναζωραίου. Ἁπλῆ ἡ ἀπάντησις, ἀπηλλαγμένη ἀπὸ τὰ φιλοσοφικὰ ἐκεῖνα στοιχεῖα ποὺ πολλὲς φορὲς ἀλληλοσυγκρούονται καὶ σκοτίζουν τὸν σκεπτόμενον καὶ ἐρωτῶντα ἄνθρωπον. Τὴν ἀπάντησιν ὁ Χριστὸς ἐπεσφράγισε μὲ τὸν σταυρικόν του θάνατον εἰς τὸν Γολγοθᾶν. Ἠλευθέρωσε τοὺς εἰς Αὐτὸν πιστεύοντας ἐρευνητὰς τῆς ἀληθείας· καὶ αὐτὸς εἶναι ἕνας ἀκόμη τίτλος ποὺ δικαιολογεῖ τὴν ὀνομασίαν τοῦ Χριστοῦ ὡς **«Λυτρωτοῦ»**. Καὶ «ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς», καὶ ἐκεῖνοι εἰς τοὺς ὁποίους ἐφαρμόζονται τὰ λόγια αὐτὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀντιλαμβάνονται πολὺ καλὰ τὴν ἀνακούφισιν καὶ τὴν ἠθικὴν ἀνάπαυσιν τὴν ὁποίαν εἶχεν ὑπ᾿ ὄψιν ὁ Λυτρωτής, ὅταν ἔλεγε «δεῦτε πρός με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς».

† Ο ΗΛΙΟΥΠΟΛΕΩΣ ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ

ΕΠΗ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ

ΑΥΤΟΒΙΟΓΡΑΦΙΑ

Γέννησις τοῦ ποιητοῦ ἐκ γονέων εὐσεβῶν—Γυνὴ ἀνωτέρα ἀνδρῶν—Δισταγμοὶ τοῦ αὐτοβιογραφοῦντος—Δίψα τῶν γραμμάτων—Ἀπὸ Ἀλεξανδρείας εἰς Ἀθήνας—Συγκινητικὴ περιγραφὴ τῆς τρικυμίας—Διπλῆ σωτηρία τῶν συμπλωτήρων—Ἡ γνωριμία καὶ ὁ σύνδεσμος μὲ τὸν Μ. Βασίλειον—Τὸ ἡσυχαστήριον τοῦ Πόντου—Ἐπιστροφὴ πρὸς γηροκόμησιν τοῦ πατρός—Τὰ τρομερὰ Σάσιμα καὶ διατί ἐδέχθη ὁ πτωχὸς Ἐπίσκοπος πτωχὸν νὰ ποιμάνῃ λαόν.

ΠΡΟΧΩΡΟΥΜΕΝ εἰς τὴν μελέτην τοῦ ἐκ 1949 στίχων αὐτοβιογραφικοῦ ΙΑ΄ ἔπους, «Εἰς ἑαυτόν», ἀφοῦ ἤδη ἐξετάσαμεν τὸ προοίμιον εἰς τὸ τεῦχος Ὀρθοδοξίας τοῦ παρελθόντος Φεβρουαρίου.

Καὶ ἀρχίζει πρῶτον νὰ ὁμιλῇ περὶ τῶν γονέων, ὧν δὲν ἀναγράφει ἐδῶ τὰ ὀνόματα, ὡραῖα δὲ χαρακτηρίζει τὸν μὲν πατέρα του «καλὸν κἀγαθὸν σφόδρα» γηραιόν, ἁπλοῦν τοὺς τρόπους, στάθμην βίου, πάτραρχον, δεύτερον Ἀβραάμ, πλάνης ἄλλοτε δοῦλον—διότι ἀνῆκε εἰς τὴν αἵρεσιν τῶν Ὑψισταρίων—ἔπειτα δὲ φίλον Χριστοῦ καὶ ὕστερον ποιμένα κραταιόν. Τὴν δὲ σύζυγόν του ἀνταξίαν ἐκείνου, εὐσεβεστέραν εὐσεβῶν γονέων, ἡ ὁποία ἦτο:

θῆλυς τὸ σῶμα, τὸν τρόπον δ᾽ ἀνδρὸς πέρα!

Αὕτη ποθοῦσα νὰ ἀποκτήσῃ ἄρρεν τέκνον, Θεῷ προσωμίλησε καὶ ἔτυχε τοῦ ποθουμένου. Ἐγεννήθην οὕτω ἐγώ, πρὸ τῆς γεννήσεως ἀφιερωθεὶς τῷ Θεῷ ὑπὸ τῆς μητρός.

Εἰ μὲν ἄξιος εὐχῆς, Θεοῦ τὸ δῶρον
εἰ δ᾽ ὢν ἀπευκτός, τῆς ἐμῆς ἁμαρτίας.

— Ἀνετράφην ἐν ἅπασι τοῖς καλοῖς ἐκ σπαργάνων, ἀπὸ βρεφικῆς ἡλικίας ἔχων ἄριστα πρότυπα ἐντὸς τῆς οἰκίας,

ἀνδρῶν δ' ὡμίλουν τοῖς ἀρίστοις τὸν τρόπον

τρέφων ἀγάπην πρὸς τὰ βιβλία, ὅσα συνηγοροῦν τῷ Θεῷ.

Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ὁ ποιητὴς σταματᾷ καὶ διστάζει νὰ ἀποκαλύψῃ τὰ θαύματα διὰ τῶν ὁποίων ὁ Κύριος τὸν προέτρεψεν εἰς τὴν περαιτέρω ζωήν. Σιγᾶν ἄμεινον, λέγει· ἀλλὰ ὅ,τι εἶναι ἀνάγκη θὰ τὸ γνωρίσω εἰς τοὺς πολλούς.

— Ἤμην νεαρώτατος μὲ ἄχνουν παρειὰν καὶ θερμὸς ἔρως τῶν γραμμάτων μὲ κατεῖχε. Ἤθελα νὰ μορφωθῶ ὄχι χάριν ματαίας καὶ κενῆς εὐγλωττίας

τῆς ἐν ψόφοις τε καὶ λάρυγξι κειμένης

ἀλλὰ διὰ νὰ μὴ πίπτω εἰς πλεκτάνας σοφισμάτων! Καὶ πρὸς τοῦτον τὸν σκοπὸν ἀφοῦ ἐπεσκέφθην τὴν Ἀλεξάνδρειαν, ὅπου κάτι ἔδρεψα τῆς κλασικῆς μορφώσεως, ἀπέπλευσα μεταβαίνων εἰς Ἑλλάδα παραπλεύρως τῆς Κύπρου τέμνων τὸν πόντον. Ἰδοὺ ὅμως φοβερὰ τρικυμία ἐγείρεται

καὶ στάσις τῶν πνευμάτων
ἔβραζε τὴν ναῦν καὶ τὰ πάντα ἦν νὺξ μία
γῆ, πόντος, αἰθήρ, οὐρανὸς ζοφούμενος.
Βρονταὶ δ' ἐπήχουν ἀστραπῶν τινάγμασι
κάλοι δ' ἐρόχθουν ἱστίων πληρουμένων
ἔκλινεν ἱστός, οἰάκων δ' οὐδὲν σθένος,
βοὴ δὲ συμμιγής τε καὶ θρήνων πλέως
ναυτῶν κελευστῶν δεσποτῶν ἐπιβάτων
Χριστὸν καλούντων ἐκ μιᾶς συμφωνίας
καὶ τῶν ὅσοι τὸ πρόσθεν ἠγνόουν Θεόν.
Ὁ γὰρ φόβος δίδαγμα καιριώτερον!

— Ἐσώθημεν προσωρινῶς ἀπὸ τὴν ἀνυδρίαν ἐλθούσης εἰς βοήθειαν φοινικικῆς ἐμπορικῆς νηός, ἀλλ' ἡ τρικυμία ἐξηκολούθει ἀπελπιστικά. Ἐβρυχᾶτο ὁ πόντος ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας, κοινὸς θανάτου κίνδυνος ἐπεκρέματο καὶ τὸ τρομερὸν δι' ἐμὲ ἦτο ὅτι ἀβάπτιστος ἐντὸς καθαρσίων ὑδάτων θὰ ἀπέθνησκον ἐντὸς ξενοκτόνων κυμάτων. Διὰ τοῦτο βοὰς ἔπεμπτον ἐκτείνων χεῖρας, ἔρρηξα τὸν χιτῶνα καὶ ἐκείμην πρηνής, οἱ δὲ συμπλωτῆρες ἀφήσαντες τὴν συμφοράν των πέριξ μου συσπειρωθέντες συνεβόων βοὰς εὐκτηρίους.

— Σὺ καὶ τότε Χριστὲ ὑπῆρξες ὁ μέγας σωτήρ μου, ὁ ὁποῖος καὶ νῦν ἐλευθεροῖς με κυμάτων βίου. Νῆσος δὲν ἐφαίνετο, οὔτε ξηρά, οὔτε τέρμα ἀκρωτηρίου, οὔτε πυρσός, οὔτε ἄστρα, τίποτε μέγα ἢ μικρόν. Ἀπελπισθεὶς ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, ἔστρεψα τὸ βλέμμα πρὸς σὲ

ὦ ζωὴ καὶ πνοή μου, ὦ Χριστέ, φῶς κράτος καὶ σωτηρία! Ἐνεθυμήθην τὸ θαῦμα τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης

Πόντου ραγέντος Ἰσραὴλ ὡδευκότος
χειρῶν ἐπάρσει δυσμενῶν ἡττημένων
Αἰγυπτίων μάστιξιν ἐκτετριμμένων ..

καὶ ἰδικός σου εἶμαι, εἶπα, πάρε με δῶρον γῆς καὶ θαλάσσης, ἐξηγνισμένον διὰ τῶν μητρικῶν εὐχῶν καὶ τῶν μεγάλων φόβων τῆς τρικυμίας. Γιὰ Σένα θὰ ζήσω, ἐὰν διαφύγω τὸν διπλοῦν κίνδυνον. Ἰδοὺ γίνομαι Μαθητὴς ἐν τρικυμίᾳ!

— Καὶ ὢ τοῦ θαύματος, ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος, ἔπεσεν ὁ πόντος καὶ ἡ ναῦς εὐθύπλοος διέσχιζε τὴν γαληνιαίαν θάλασσαν! Τὸ πλήρωμα τοῦ πλοίου ἐστράφη εἰς εὐσέβειαν πρὸς τὸν Μέγαν Χριστὸν καὶ οὕτω δύο εἰδῶν σωτηρία ἐγένετο, ἔκ τε τῆς θαλάσσης καὶ τῆς ἀπιστίας.

— Μετὰ ταῦτα ἐπεράσαμεν τὴν Ρόδον καὶ αἰσίως προσωρμίσθημεν εἰς τὴν Αἴγιναν, ταξειδεύσαντες ἐπὶ αἰγινητικοῦ πλοίου.

Ἔπειτ' Ἀθῆναι καὶ λόγοι. Τακεῖσε δὲ
ἄλλοι λεγόντων (= λεγέτωσαν) ὡς μὲν ἐν φόβῳ Θεοῦ...

— Ἐνῶ οἱ νέοι φοιτηταὶ τῆς Σχολῆς ἐν ἀκμῇ καὶ φορᾷ θράσους διῆγον βίον ἐν φρατρίαις οἰστρηλατούμενοι, ἡμεῖς διήγομεν βίον ἥσυχον, προσελκύοντες καὶ τοὺς φίλους εἰς τὰ κρείττονα. Καὶ ὁ Θεὸς μὲ εὐηργέτησε συνδέσας με τότε μὲ σοφώτατον ἄνθρωπον, ἀνώτερον ὅλων εἰς βίον καὶ λόγον. Ἐννοήσατε ποῖον. Τὸν Βασίλειον, τὸν ὁποῖον εἶχα μέτοχον λόγου, στέγης καὶ σκέψεων. Ἐγίναμεν ξυνωρὶς ὄχι ἄσημος ἐν Ἑλλάδι. Κοινὰ εἴχομεν ὅλα καὶ ἤμεθα μία ψυχὴ εἰς δύο σώματα! Συνεσφίχθημεν διὰ ἀμοιβαίας ἀγάπης καὶ ἀλληλοηνοίξαμεν τὰς καρδίας. Ἐπὶ πολὺν χρόνον ἐσπουδάσαμεν τὰ συγγράμματα τῶν ἀρχαίων καὶ εὑρισκόμην σχεδὸν εἰς τὸ τριακοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας μου, ὁπότε ἀπεχωρίσθημεν ἐγὼ καὶ ὁ Βασίλειος, ἀναχωρήσαντος ἐκείνου ὀλίγον χρόνον πρὸ ἐμοῦ ἐξ Ἀθηνῶν.

— Ἐπανῆλθον εἰς Καππαδοκίαν πρὸς περίθαλψιν τῶν γονέων καὶ ἔζων ἐντὸς τοῦ κόσμου βίον μοναχοῦ, τὸν ὁποῖον ἐσυνέχισα μεταβὰς ἀργότερον εἰς τὸν Πόντον διὰ νὰ θεραπεύσω τὴν ἀνίαν μου κοντὰ εἰς τὸν ἔνθεον φίλον μου Βασίλειον. Ἐκεῖ εἰς τὸν Πόντον συνέζη τῷ Θεῷ ἐκεῖνος, νέφει καλυφθεὶς ὅπως τὸ πάλαι ὁ σοφὸς Μωϋσῆς, τὸν Βασίλειον λέγω, ὁ ὁποῖος τώρα συζῇ μετὰ τῶν ἀγγέλων.

— Ἀλλὰ ὁ ἤδη γηράσας χρηστὸς πατήρ μου ἐζήτει νὰ τιμήσω τὰς τελευταίας του ἡμέρας καὶ ἐπέστρεψα εἰς αὐτὸν θεραπευθείς πως ἐκ τῆς ἀνίας. Ἀποθνήσκει τότε ὁ ἀδελφός μου, ὁ ὁποῖος κατεῖχε κοσμικήν τινα ἀρχήν, πλῆθος δὲ κυνῶν ἐξανίσταται διὰ νὰ σπαράξῃ τὴν περιουσίαν αὐτοῦ.

Τίς γὰρ πεσούσης οὐ ξυλεύεται δρυός;

— Ἔρχεται μετὰ ταῦτα ὁ Βασίλειος καὶ μὲ βιάζει νὰ δεχθῶ θρόνον ἐπισκοπικὸν εἰς τὰ Σάσιμα. Ἦσαν δὲ αὐτὰ

Σταθμός τις ἐν μέσῃ λεωφόρῳ
τῆς Καππαδοκῶν ὃς σχίζεται εἰς τρισσὴν ὁδὸν
ἄνυδρος, ἄχλους (χωρὶς χλόην) οὐδ' ὅλως ἐλεύθερος
δεινῶς ἀπευκτὸν καὶ στενὸν κωμύδριον (μικρὰ κώμη)
κόνις τὰ πάντα καὶ ψόφοι καὶ ἅρματα
θρῆνοι, στεναγμοί, πράκτορες, στρέβλαι, πέδαι.

Εἰς τὰ Σάσιμα δὲν ὑπῆρχον μόνιμοι κάτοικοι, εἰμὴ ξένοι καὶ πλανώμενοι τινές. Ἦτο μεταίχμιον δύο ἀντεπισκόπων (διότι δύο Ἐπίσκοποι ἐμάλωναν διὰ τὴν κατοχὴν τοῦ χωρίου) τόπος εἰς ὃν ἐδέχθην νὰ μείνω καὶ νὰ διευθύνω πτωχὸν λαὸν ὁ πτωχὸς Ἐπίσκοπος!

Δικαίως ὁ Γρηγόριος ἐδῶ ἐνθυμεῖται τὴν παλαιὰν συμβίωσιν μετὰ τοῦ Βασιλείου καὶ δὲν κρατεῖται ἀπὸ τοῦ νὰ παραπονεθῇ πικρῶς διὰ τὴν Ἐπισκοπήν, τὴν ὁποίαν τοῦ ἔδωκε:

Τοιαῦτ' Ἀθῆναι καὶ πόνοι κοινοὶ λόγων
ὁμόστεγός τε καὶ συνέστιος βίος
νοῦς εἷς ἓν ἀμφοῖν. οὐ δύω, θαῦμ' Ἑλλάδος
καὶ δεξιαί, κόσμον μὲν ὡς πόρρω βαλεῖν

(διότι ὡρκίζοντο ὅταν ἦσαν φοιτηταὶ νὰ ζήσουν μακρὰν τῶν κοσμικῶν πραγμάτων καὶ νὰ ἀσχολοῦνται μόνον εἰς συγγραφάς).

Ἄχ! ὅλα ἐλησμονήθησαν, ἔπεσαν κάτω τὰ ὄνειρα, αἱ αὖραι ἐσκόρπισαν τὰς παλαιὰς ἐλπίδας! Ποῦ νὰ φύγῃ κανεὶς καὶ νὰ πλανηθῇ. Ἐπιλέγει δὲ ὁ ποιητὴς τὴν εὐρυπίδειον φράσιν: θηρία δὲν θὰ μὲ δεχθῆτε;

Ποῦ τις πλανηθῇ; θῆρες οὐ δέξεσθέ με;

Ἀλλ' ἐκάμφθη εἰς τὸ νὰ δεχθῇ τὰ Σάσιμα ὑπείκων εἰς τὰς ἱκεσίας τοῦ γέροντος πατρὸς ὁ ὁποῖος τὸν παρεκάλει ὡς ἑξῆς:

— Φίλτατε υἱέ, ὁ πατέρας σου σὲ ἱκετεύει, ὁ γέρων τὸν νέον. Δὲν σὲ ζητῶ χρυσὸν ἢ πολυτίμους λίθους οὔτε ἄργυρον, οὔτε προϊόντα γῆς, οὔτε τίποτε ἐκ τῶν παρεχόντων ἀπολαύσεις, θέλω νὰ σὲ τοποθετήσω πλησίον τοῦ Ἀαρὼν καὶ τοῦ Σαμουήλ, πλησίον τοῦ Θεοῦ! Τέκνον μου μὴ μὲ ἀτιμάσῃς! Κάνε μου τὴν χάριν ἢ ἄλλως θὰ ἀποθάνω. Μὲ τὸν θάνατόν μου θὰ πληρωθῇ ἡ ἀπείθειά σου!

— Ἔτσι ὑπήκουσα. Ἐνουθέτησα ἐμαυτόν, ἐξεπλήρωσα τὸν πόθον τοῦ πατρός, διὰ τῆς ἐκτελέσεως τῶν παρακλήσεων του αἰσθανθεὶς ὅτι ἐλάφρωσεν ἡ ψυχή μου, ὅπως ὁ ἥλιος ἀπαλλάσσεται ἀπὸ τὸ βάρος τοῦ σκεπάζοντος νέφους.

† Ο ΚΥΔΩΝΙΩΝ ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΝΑΟΥ ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΤΟΥ ΜΟΥΧΛΙΟΥ

ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΟΣ κῶδιξ τοῦ λεξικοῦ τοῦ Σουΐδα ἀποκείμενος σήμερον εἰς τὸ διαμέρισμα τῶν χειρογράφων τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης τῶν Παρισίων φέρων δὲ ἀριθμὸν 2625 (Parisin. Graec. 2625), ἔδωκεν ἀφορμὴν διὰ τὰς ἐπ᾽ αὐτοῦ σημειουμένας διαφόρους λέξεις, εἰς μακρὰς συζητήσεις καταχωρισθείσας εἰς διάφορα περιοδικὰ καὶ κυρίως εἰς τὰ τῆς Βυζαντινολογίας «Byzantinische Zeitschrift» καὶ «Byzantion» [1]).

Καὶ πρῶτον ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν λέξιν «Σούδα»,—γραμμένην εἰς τὸ ἐξώφυλλον τοῦ παρισινοῦ κώδικος (εἰς ἄλλο χειρόγραφον, καθὼς ἀναφέρει ὁ Dölger Franz ἀναγινώσκουν «τὸ μὲν παρὸν βιβλίον σοῦδα, οἱ δὲ συνταξάμενοι τοῦτο ἄνδρες σοφοί» (Byz. Zeit. τόμ. 32—1932—σελ. 1) αὐτὴ ἔδωκε τὸ σύνθημα τῶν συζητήσεων μεταξὺ τῶν Fr. Dölger, Grégoire καὶ τοῦ Sajdak Σλαύου. Ποία εἶναι ἡ σημασία τῆς λέξεως «σοῦδα», πόθεν παράγεται, ἀπὸ τὴν λατινικὴν λέξιν sudes, sudis, ἢ ἀπὸ ἰνδικήν τινα λέξιν ἢ σλαυϊκὴν (Sajdak). Εἶναι ὁ τίτλος τοῦ λεξικοῦ, ὅπως λέγομεν ἡμεῖς Ἀνθολογία, ἢ κἄτι ἄλλο; Σουΐδας εἶναι ἀνύπαρκτος ὁ συγγραφεύς; Εἰς τὰς πολλὰς ἑρμηνείας τῶν σοφῶν θὰ προσθέσω τοῦτο α) ὅτι εἰς τὰ μέρη τῆς ἀνατολικῆς Θράκης (εἰς τὴν περιοχὴν τῶν Σαράντα-ἐκκλησιῶν) καὶ ἀλλαχοῦ «σοῦδα»= στενὸς δρόμος καὶ βον) ὅτι ἔχομεν ἐδῶ τὴν Παναγίαν τῆς «Σούδας». «Ἐπειδὴ ἡ ἀπὸ τῆς ἐνορίας τῆς ὑπεραγίας μοι Θεοτόκου τῆς Σούδας κατὰ τὸ Ἐγρὶ καπί» [2]). Πολὺ πιθανὸν ἡ ὀνομασία τοῦ ναοῦ καὶ τῆς συνοικίας νὰ προῆλθον ἀπὸ τὴν τάφρον τὴν ἔμπροσθεν τῶν τειχῶν.

Δεύτερον μία ἐνθύμησις γραμμένη εἰς τὸ ἴδιον ἐξώφυλλον, ἐχρησίμευσεν ὡς αἰτία συγγραφῆς μιᾶς πραγματείας ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου κ. Σω-

---

[1]) Byz Zeit. τόμ. 32, σ. 1, 35 σ. 155, 37 σ. 186, 38 σ. 23 καὶ 36, Byzantin τόμ. 8, σ. 770, τόμ. 11, σ. 774 κ. ἑ 12 σ. 283 κ. ἑ. καὶ σ. 658 κ. ἑ.

[2]) Βλέπε ἐμὴν Φωτίειον Βιβλιοθήκην τόμ. Α΄ σ. 118 καὶ σημ. 22, 119, 142, τόμ. Β΄ σ. 139, 145, 159. Ἡ λέξις σούδα εἰς τὴν Μεγ. Ἑλλ. Ἐγκυκλοπαιδείαν ἐξηγεῖται· «χανδάκι, αὐλάκι ὅπου τρέχουν τὰ νερὰ ἰδίᾳ τῶν οἰκιῶν» στενὴ ὁδός, ἀνοικτὸς ἀγωγὸς ἢ ὀχετὸς (τεχνητὴ αὖλαξ ἢ χάνδαξ, τάφρος, διῶρυξ).

κράτους Κουγέα, καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, διὰ τῆς ὁποίας προσπαθεῖ νὰ ἀποδείξῃ ὅτι ἰδιοκτήτης (κτήτωρ) τοῦ περιφήμου κώδικος ἦτο ὁ μέγας Λογοθέτης (πρωθυπουργός) τοῦ Αὐτοκράτορος Μιχαὴλ τοῦ Παλαιολόγου Γεώργιος Ἀκροπολίτης, λόγιος, διδάσκαλος τῆς ὑπὸ τοῦ εἰρημένου Αὐτοκράτορος ἐπανιδρυθείσης Ἀκαδημίας. Πλὴν τούτου καὶ ἄλλων τινῶν δευτερευούσης σημασίας συμπερασμάτων ὁ κ. Κουγέας στηριζόμενος εἰς τὸ σημείωμα (τὴν ἐνθύμησιν) γνωματεύει ὅτι «ὁ πρωταρχικὸς τῆς ἐκκλησίας τῶν Μουγουλίων ἱδρυτὴς δὲν ἦτο, ὡς ἐπιστεύετο, ἡ δέσποινα τῶν Μουγουλίων Μαρία ἡ Παλαιολογίνα τῷ 1285, ἀλλὰ ὁ πενθερὸς τοῦ Γεωργίου Ἀκροπολίτου Δούκα (ἴσως ὁ Ἰσαάκιος) τῷ 1261. Ἡ Μαρία Παλαιολογίνα ἦτο ἀνακαινίστρια αὐτῆς «ἥδρασε καὶ ἐστήριξε περιποιησαμένη» [3]. Τὴν ὀνομασίαν «Μαγουλίων» ἔλαβεν ἡ ἐκκλησία, ὄχι ἐκ τῆς ἀνακαινιστρίας, τῆς δεσποίνης τῶν Μογουλίων, ἀλλ᾽ ἐκ τῆς συνοικίας «τὰ Μογουλίων», ἥτις θὰ προϋπῆρχε τῆς τε ἀνακαινιστρίας καὶ τοῦ ἀρχικοῦ κτήτορος» [4].

Ἐπὶ τοῦ παρόντος θὰ ἀσχοληθῶ περὶ τὸ σημεῖον τὸ ἀφορῶν εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆς Παναγίας τοῦ Μουχλιοῦ. Τὸ ἐνθυμητικὸν σημείωμα τὸ ὁποῖον ἀναφέρει τὰ σχετικὰ πρὸς τὴν εἰρημένην ἐκκλησίαν καὶ πρὸς ἱστορικά τινα γεγονότα—γραφὲν κατὰ τὸν κ. Κουγέαν ὑπὸ τοῦ Γεωργίου Ἀκροπολίτου κτήτορος τοῦ κώδικος Σουΐδα—ἔχει ὡς ἀκολούθως.

«Τοῦ κυρίου ἐστὶν ἡ γῆ. Μηνὶ Αὐγούστῳ ιε´ ἰνδικτιῶνος δ´ τοῦ ἔτους ͵ϛψξθ´ [5] εἰσήχθημεν σὺν Θεῷ εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ ἐκράτησα τὴν οἰκίαν τοῦ Μιχαὴλ Ἀγγωνιτιάνου. Ἐκτίσθη δὲ ἡ Παναγία Μαγουλίων χαμηλὴ παρὰ τοῦ πενθεροῦ μου, καὶ κατὰ τὴν θ´ ἰνδικτιῶνα τοῦ ͵ϛψοδ´ ἐκτίσθη ὡς ὁρᾶται σήμερον, ἐζωγραφήθη δὲ παρὰ τοῦ Μοδέστου, κατὰ δὲ τὴν ι´ ἰνδικτιῶνα ἀνῆλθον εἰς Βλαχέρνας ἐξ ὁρισμοῦ βασιλικοῦ καὶ ἐδόθη τόπος διὰ τοῦ μεγάλου δρουγγαρίου τοῦ Γαβαλᾶ πλησίον τοῦ δομεστίκου Καλοειδᾶ· ἐδόθη μοι καὶ χάριν ἐξόδου ὑπέρπυρα σ´, ἐκτίσθησαν δὲ τὰ ὀσπήτια ἀρχῇ Ἀπριλίου ἰνδικτιῶνος ι´ (ἄλλη χείρ;) ἐνεκαινίσθη ὁ πάνσεπτος ναὸς τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς.... μηνὶ Φεβρουαρίῳ γ´ ἡμέρᾳ ε´ ἰνδικτιῶνος ι´ τοῦ ἔτους

[3]) Ἡ φράσις αὐτὴ καταχωρίζεται εἰς τὸν πρῶτον τόμον τῶν Acta Patriarchatus M. Micklosich σ. 312—316 ὅπου ἡ πρᾶξις ἡ σχετικὴ πρὸς τὴν Μονὴν τῶν Μουγουλίων (τῆς Παναγίας τοῦ σημερινοῦ Μουχλίου) φέρουσα ἐπιγραφὴν «Δικαίωσις τῶν μοναζουσῶν τῆς τῶν Μουγουλίων».

[4]) Ἡ πραγματεία αὐτὴ ἐδημοσιεύθη μὲ χωριστὸν ἀνάτυπον εἰς τὸ περιοδικὸν «Byzantina Metabyzantina» 1949, σ. 61—74.

[5]) 1261.

,σψοε΄ ΙΙΙΙ (πρώτη χείρ) † ὁ δὲ περίορος τῶν ὀσπητίων ἄρχεται ἀπὸ τοῦ παλαιοῦ χορήγου τοίχου καὶ κατέρχεται τὴν ὁδὸν τὴν ἐρχομένην ἀπὸ τοῦ ναοῦ ΙΙΙΙ καὶ ἔρχεται τὴν κιστέρνην μέχρι καὶ τῆς ἱσταμένης συκέας καὶ ἀκουμβίζει μέχρι καὶ τῆς βασιλικῆς ὁδοῦ ἀντικρὺ τοῦ Καλομισείδου δομεστίκου καὶ ἀνέρχεται τὴν ὁδόν. Εἶτα λοξεύει καὶ ἀνέρχεται τὴν παλαιοεκκλησίαν καὶ ἀκουμβίζει πάλιν ὅθεν ἤρξατο τοῦ παλαιοῦ περιόρου».

Ἐν πρώτοις παρατηρητέον ὅτι τὸ σημείωμα ἀναφέρει «Παναγία Μαγουλίων» ἐνῶ ἡ πρᾶξις τοῦ 1351 διαλαμβάνει «Μουγουλίων». Τὴν γραφὴν Μαγουλίων εὑρίσκομεν εἰς διαζευκτήριον γράμμα τοῦ 1673 ὅπου ἡ ἐνορία τοῦ Μουχλίου ἀποκαλεῖται «Μαγουλιώτησσα» [6]. Ὁ Πατεράκης εἰς τὸν Κατάλογον τῶν ναῶν τοῦ 1604 σημειώνει διὰ τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Μουχλίου τὰ ἑξῆς· «Κογλίον (= Μογλίον) Παναγία» [7]. Ὁ Δουκάγγιος εἰς τὸν κατάλογον τῶν ναῶν σημειώνει τὰ ἀκόλουθα λόγια διὰ τὴν Παναγίαν τοῦ Μουχλίου· «Deipare (= Παναγία) in platea Muchli» (= εἰς τὴν πλατεῖαν Μουχλίου). Ἡ ὀνομασία τῆς συνοικίας Μουχλίου προέρχεται ἀπὸ κατοίκους τοῦ Μουχλίου τῆς Τεγέας [8]) (Ἀρκαδίας) οἱ ὁποῖοι μετεφέρθησαν τὸ 1242 εἰς «τὴν τοποθεσίαν τοῦ Φανάρι (φράσεως τῆς προμνημονευθείσης πατριαρχικῆς πράξεως). Ὥστε ἡ ὀνομασία τοῦ ναοῦ «Παναγία Μαγουλιώτησσα» «Μουχλιώτισσα» κλ. δὲν προῆλθεν ἀπὸ τὸ ἐπίθετον τῆς ἀνακαινιστρίας τοῦ ναοῦ Μαρίας Παλαιολογίνας, νόθου θυγατρὸς τοῦ Αὐτοκράτορος Μιχαὴλ τοῦ Παλαιολόγου, ἡ ὁποία εἶχε νυμφευθῇ χάνην τινὰ τῆς Ταταρίας» [9]) (Μογγολίας ὅθεν Δέσποινα τῶν Μουγαλίων), ἀλλ᾽ ἀπὸ τὸ ὄνομα τῆς συνοικίας «Μουχλίου». Ὁ κ. Σ. Κυυγέας καταχωρίζει τὰ ἑξῆς σχετικὰ πρὸς τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ζήτημα· «ἐκ τοῦ «Μουγουλιώτισσα» ἔγινε ἡ Παναγία «Μουχλιώτισσα» καὶ ἐκ τούτου κατόπιν τὸ «Μουγουλίων—Μούχλι» κατὰ παρετυμολογίαν ἐκ τῆς ἐν Ἀρκαδίᾳ μεσαιωνικῆς πόλεως» [10]). Ὁ τρόπος αὐτὸς τῆς ὀνομασίας ἐφηρμόσθη καὶ ὡς πρὸς τὸν ναὸν τῆς Παναγίας τῆς Σούδας τῆς παρὰ τὸ Ἐγρῆ καπί, περὶ τοῦ ὁποίου ἀνωτέρω ἔγινε λόγος. Ὡς πρὸς τὴν ὀνομασίαν τοῦ ναοῦ τοῦ Μουχλίου, κατὰ τὸν ἀναφερθέντα τρόπον, συμφωνεῖ καὶ ὁ προμνησθείς, ὡς εἴδομεν Δουκάγγιος. (Ἐν τῇ πλατείᾳ τοῦ Μουχλίου).

6) Βλέπε ἐμὴν Φωτίειον Βιβλιοθήκην Β΄ σ. 139 ἀρ. διαζ. 35.
7) «Ἐκκλ. Ἀλήθει» 1900 σ. 523.
8) A. M. Schneider «Byzanz» σ. 41.
9) Σκ. Βυζαντίου «Κωνσταντινούπολις» Α΄ σ. 577.
10) Μν. ἔργον σ. 49.

Ὡς πρὸς τὸν ἀρχικὸν ἱδρυτὴν τοῦ ναοῦ ὁ Μ. Γεδεὼν καὶ ἄλλοι παραδέχονται τὴν Μαρίαν Παλαιολογίναν. Ὁ Μ. Γεδεών, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ περιεχομένου τῆς πράξεως ἀναφέρει ὅτι «πρὸ τῆς ὑπὸ τῆς Μαρίας τῆς Παλαιολογίνας οἰκοδομῆς τοῦ ναοῦ τῆς Μαγουλιωτίσσης οἱ τόποι πάντες οἱ ἐπὶ τοῦ λόφου τοῦ Μουχλίου, ἐν τῇ τοποθεσίᾳ τῇ τότε (κατὰ πρῶτον ὡς νομίζω) ὀνομαζομένῃ τοῦ **Φανάρι** ἀνῆκον τῇ Μαρίᾳ Δουκαίνῃ τῇ Ἀκροπολιτίσσῃ καὶ τῷ ἐπὶ θυγατρὶ γαμβρῷ αὐτῆς Δημητρίῳ Κοντοστεφάνῳ» [11]).

Τὸ ἐνθυμητικὸν σημείωμα μᾶς παρουσιάζει πρῶτον ἱδρυτὴν καὶ ἀνακαινιστὴν κατόπιν. Ὁ πρῶτος ἱδρυτὴς εἶναι ὁ πενθερὸς τοῦ σημειωματογράφου, ὁ ὁποῖος κατὰ τὸν κ. Σ. Κουγέαν, εἶναι πενθερὸς τοῦ Γεωργίου τοῦ Ἀκροπολίτου, ἐκλαμβάνοντα τὸν γράψαντα τὴν ἐνθύμησιν τὸν αὐτὸν πρὸς τὸν κάτοχον τοῦ γνωστοῦ ἐκείνου κώδικος Σουΐδα.

Τὴν εἰκασίαν του αὐτὴν ὁ κ. (ὁ ἴδιος γράφει «εἰκάζω») Σ. Κουγέας στηρίζει ἐπὶ ἱστορικῶν γεγονότων, ὡς εἶναι ἡ ἡμέρα τῆς εἰσόδου τοῦ Μιχαὴλ Παλαιολόγου εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν μετὰ τὴν ἀνάκτησιν αὐτῆς παρὰ τῶν Λατίνων ὑπὸ τοῦ Στρατηγοπούλου, καὶ ἐπὶ ἄλλων ἐπιχειρημάτων. Ὡς τοιαῦτα ἀναφέρει τὴν λογιότητα τοῦ σοφοῦ πρωθυπουργοῦ Γεωργίου Ἀκροπολίτου, ἀπὸ τὸν ὁποῖον δὲν ἠμποροῦσε νὰ λείπῃ βιβλίον ὡς τὸ τοῦ Σουΐδα Λεξικόν, μία ἀντιπαραβολὴ τοῦ σημειώματος πρὸς τὰς πληροφορίας τῆς πατριαρχικῆς πράξεως καὶ ἄλλα δευτερευούσης ἀξίας. Διὰ νὰ μετατραπῇ ὅμως ἡ εἰκασία εἰς βεβαιότητα ἀπαιτοῦνται, νομίζω, καὶ ἄλλα ἐπιχειρήματα. Ὁ κῶδιξ ἦτο δυνατὸν νὰ εἶναι κτῆμα ἑνὸς ἄλλου λογίου, ὁ ὁποῖος νὰ ἀνῆκεν ὡσαύτως εἰς μεγάλην οἰκογένειαν καὶ νὰ εἰσῆλθε μαζὶ μὲ τὸν βασιλέα εἰς τὴν τότε βασιλεύουσαν τὴν 15 Αὐγούστου τοῦ ἔτους 1261. Οὐδεμία μνεία γίνεται εἰς τὸ σημείωμα περὶ ἐπιθέτου Ἀκροπολίτου. Ἡ περιγραφὴ τῶν κτημάτων καὶ τῶν συνόρων τῆς περιφερείας τοῦ ναοῦ τοῦ Μουχλίου εἰς τὸ σημείωμα καὶ ἡ κατόπιν μνεία τῶν αὐτῶν τόπων εἰς τὴν πατριαρχικὴν πρᾶξιν μὲ τὰ ὀνόματα Μαρία Δούκαινα (ὑποτιθεμένη σύζυγος τοῦ Γεωργίου Ἀκροπολίτου) καὶ Δημήτριος Κοντοστέφανος, αὐτά, νομίζω, εἶναι τὰ ἰσχυρότερα ἐπιχειρήματα τὰ ὁποῖα ἐνισχύουν τὴν εἰκασίαν τοῦ φίλου κ. Σ. Κουγέα προσφέροντος μίαν πολύτιμον συμβολὴν εἰς τὸ τόσον σκοτεινὸν κεφάλαιον τῶν βυζαντινῶν ναῶν. Ὡς πολὺ ὀρθῶς δὲ παρατηρεῖ, ἡ περικοπὴ τῆς ἐνθυμήσεως «ἐζωγραφήθη δὲ (1266) παρὰ τοῦ Μοδέστου» ἀποδεικνύει ἀλη-

---

[11]) «Βυζ. ἐκκλησίαι ἐξακριβούμεναι» σ. 57—58. «Βυζαντινὸν Ἑορτολόγιον» σ. 208—209.

θῆ ἢ μᾶλλον κατ᾽ ἐμὲ πλησιάζουσαν πρὸς τὴν ἀλήθειαν, τὴν γνώμην τοῦ κ. Γ. Σωτηρίου παραδεχθέντος ὡς χρονολογίαν τῆς κατασκευῆς τῆς εἰκόνος τῆς Παναγίας (σωζομένης μέχρι τῆς σήμερον) «τὰ τέλη τοῦ ΙΓ΄ ἢ τὸν ΙΔ΄ αἰῶνα» [12]).

Ἡ μνεία εἰς τὴν πατριαρχικὴν πρᾶξιν τῆς φράσεως **«περὶ τὴν τοποθεσίαν τοῦ Φανάρι»**, νομίζω ὅτι χύνει φῶς εἰς τὸ ζήτημα τῆς ὀνομασίας τῆς συνοικίας Φαναρίου καὶ ἀποδεικνύει ἀσύστατα ὅσα γράφουν ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὁ Σκ. Βυζάντιος [13]) καὶ ὁ Γ. Χρυσοβέργης [14]). Ὅπως ὑπῆρχον συνοικίαι «τὰ Ἁρματίου», «τὰ Σφωρακίου» καὶ πολλαὶ ἄλλαι μὲ ὀνόματα προσώπων, ὑπῆρχε καὶ συνοικία τοῦ Φανάρι, ἡ ὁποία κατόπιν ἐλέγετο μόνον Φανάρι, τὸ Φανάρι.

† Ο ΗΛΙΟΥΠΟΛΕΩΣ ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ

---

12) Γ. Σωτηρίου «Ψηφιδωταὶ εἰκόνες τῆς Κ/πόλεως» 1936 Ἀκαδημία Ἀθηνῶν σ. 81.

13) «Κωνσταντινούπολις» Α΄ σ. 569—570.

14) «Ὁ ἐν τῇ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ Δεσποτικὸς θρόνος....» Ἀθῆναι 1861, σ. 7—8, σημ. 1». Ὁ Ἐβλιᾶ Τσελεμπῆ ἀφηγεῖται ὅτι ὁ Μολλᾶ Φεναρῆς κατέλαβε τὸ Φενὲρ καπουσοὺ καὶ ἑπομένως ἀπὸ αὐτὸν ὠνομάσθη Fener ἡ συνοικία. Τὸ Fenarı δὲν ἔχει σχέσιν μὲ τὸ Fener τὸ ὁποῖον προέρχεται ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴν λέξιν φανός, τοῦ ὁποίου ὑποκοριστικὸν φανάριον. Ἡ πρᾶξις διαλαμβάνει περὶ τὴν τοποθεσίαν τοῦ «Φανάρι». Ὥστε τὸ Μουχλίον λέγει δὲν ἦτο μακρὰν ἀλλὰ πέριξ τῆς συνοικίας τοῦ Φανάρι. Νομίζω ὅτι ἡ ἐκδοχὴ αὐτὴ εἶναι προτιμοτέρα ἀπὸ τὰς ἄλλας, στημένος φανὸς ἢ τοῦ Τσελεμπῆ ἡ πληροφορία ἑρμηνευομένη ὑπὸ τοῦ Χρυσοβέργη ἢ ἄλλη κατὰ τὴν ὁποίαν γρήγορα ἐκτίσθησαν τὰ τείχη ἕως ὅτου ἔσβεσε τὸ καιόμενον (φωτίζον) φανάρι.

ΔΙΑΚΟΝΟΥ ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΥ ΤΣΑΚΟΠΟΥΛΟΥ
ΑΡΧΕΙΟΦΥΛΑΚΟΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ
ΤΩΝ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΩΝ
ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ

λ΄

«ΤΜΗΜΑ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΩΝ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΚΑΜΑΡΙΩΤΙΣΣΗΣ». *)

26) Λόγος ΚΣΤ΄ (φ. 257α—265α) «† Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀνδρέου Κρήτης τοῦ Ἱεροσολυμίτου λόγος εἰς τὴν πάνσεπτον κοίμησιν» [100]).

27) Λόγος ΚΖ΄ (φ. 265β—277β) «† Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου πρεσβυτέρου τοῦ Δαμασκηνοῦ ἐγκώμιον εἰς τὴν σεβασμίαν κοίμησιν τῆς ὑπερενδόξου Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου [101]).

28 Λόγος ΚΗ΄ (φ. 278α—283α)— «Τῷ αὐτῷ Μηνὶ κθ΄ (= αὐγούστου)».

(«† Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου λόγος εἰς τὴν ἀποτομὴν τοῦ τιμίου ἐνδόξου προφήτου Προδρόμου καὶ βαπτιστοῦ Ἰωάννου»).

29) Λόγος ΚΘ΄ (φ. 283α—285α) «† Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν αὐτὴν ἑορτὴν λόγος Β΄».

30) Λόγος Λ΄ (φ. 285β—297α) «† Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρός ἡμῶν

---

*) (Συνέχεια ἐκ τῆς 172ης σελίδος τοῦ ΚΣΤ΄ τόμου, ἔτ. 1951).

100) Ἔνθ᾽ ἀνωτέρω τόμ. 97, στήλ. 1045 ἑξ.

101) Ἔνθ᾽ ἀνωτέρω τόμ. 96 στήλ. 700—721.

Ἀνδρέου Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης, λόγος εἰς τὴν ἀποτομὴν τοῦ Προδρόμου» [102]).

31) Λόγος ΛΑ′ (φ. 297α—301β) «Μηνὶ τῷ αὐτῷ λα′ (= αὐγούστου)».

«† Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γερμανοῦ ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως, ἐγκώμιον εἰς τὴν κατάθεσιν τῆς τιμίας ζώνης τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου».

32) Λόγος ΛΒ′ (φ. 302α - 310α) «† Φιλοθέου Μητροπολίτου Σηλυβρίας, ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον μεγαλομάρτυρα Ἀγαθόνικον» [103]).

33) Λόγος ΛΓ′ (φ. 310α—321β) «† Τοῦ αὐτοῦ λόγος εἰς τὸν ὅσιον πατέρα ἡμῶν Μακάριον· τὸν πρότερον μὲν ἐν Ἐῴα, ὕστερον δὲ καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει κατὰ τὴν μονὴν τοῦ Καλλίου ἀσκήσαντα» [104]).

34) Λόγος ΛΔ′ (φ. 321β) «† Τοῦ αὐτοῦ λόγος εἰς τὴν ἀποτομὴν τοῦ τιμίου ἐνδόξου προφήτου προδρόμου καὶ βαπιστοῦ Ἰωάννου».

— Τοῦ λόγου τούτου μόνον ἡ ἀρχὴ ὑπάρχει. —

35) Λόγος ΛΕ′ (φ. 322α—326α) «† Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου Ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας τοῦ Μεγάλου ἐγκώμιον εἰς τοὺς ἁγίους τεσσαράκοντα μάρτυρας».

36) Λόγος ΛΣΤ′ (φ. 326α—330β) «† Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀνδρέου Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης τοῦ Ἱεροσολυμίτου λόγος εἰς τὸν Εὐαγγελισμὸν τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου» [105]).

— Ὁ λόγος οὗτος εἶναι ἐλλιπὴς καὶ ὁ χάρτης αὐτοῦ ἐφθαρμένος ἐν τῇ ἄνω ᾠᾳ. —

(52) ΑΡΙΘΜ. 54

Ὀνομασία

Συναξάριον.

---

[102]) Ἑλλην. Πατρ. Migne τόμ. 97, στήλ. 1109—1141.

[103]) Ἔνθ' ἀνωτέρω τόμ. 154, στήλ. 1229—1240.

[104]) Βλ. Ἑλ. Φιλολ. Συλλόγου παράρτημα ΙΖ′ τόμ. σ. 461 καὶ ἑξ.

[105]) Ἑλ. Πατρ. Migne τόμ. 97, στήλ. 881—915.

Διαστάσεις

Χάρτ. 0,29×0,20 φ. 94.
Στίχοι σελ. 34 σελίδες μονόστηλοι.
Διατήρησις σχεδὸν καλή.

Περιεχόμενον

Ὁ κῶδιξ ἀποτελεῖται ἀπὸ ὀκτάφυλλα τετράδια. Τὰ ἕνδεκα πρῶτα ὀκτάφυλλα τετράδια ἐλλείπουσιν, ὡς καὶ τὸ πρῶτον φύλλον τοῦ δωδεκάτου ὀκταφύλλου τετραδίου. Μόνον τὰ ὀκτάφυλλα τετράδια : δέκατον τρίτον καὶ δέκατον τέταρτον εἶναι ἐν τάξει, τὰ δὲ λοιπὰ εἶναι ἐλλειπέστατα.

Τὰ ἐνυπάρχοντα ἄρχονται ἀπὸ τῆς 15 Δεκεμβρίου καὶ λήγουν μέχρι τῶν ἀρχῶν Αὐγούστου συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς ἑορτῆς τῆς μεταμορφώσεως.

Ὁ κῶδιξ κατὰ τὸ τέλος εἶναι σκωληκόβρωτος καὶ κατεστραμμένος.

(53) ΑΡΙΘΜ. 55

Ὀνομασία

«Ἑρμηνεία καὶ ἐξήγησις εἰς τοὺς ψαλμοὺς τοῦ προφητάνακτος Δαυῒδ ἐξηγηθέντας ἀκριβῶς παρὰ τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου τοῦ μεγάλου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας».

Ἐποχὴ

ΙΗ΄ αἰῶνος (1774).

Διαστάσεις

Χάρτ. 0,29,5×0,18,5 φ. 131.
Σελίδες μονόστηλοι. Στίχοι σελίδων διάφοροι.
Δέσιμον ἐκ δέρματος ὑπερύθρου ἐπὶ ξυλίνων πλακῶν.
Γραφὴ καθαρὰ καὶ εὐανάγνωστος. Διατήρησις ἀρίστη.

Περιεχόμενον

Ἐν τῷ φ. 131α διὰ τῆς ἰδίας χειρὸς ὑπάρχει σημείωσις: «Τὸ δὲ παρὸν ἐξηγητὸν ψαλτήριον ἐστὶν τῆς ἱερᾶς μονῆς τοῦ μεγαλομάρτυρος ἁγίου Γεωργίου Ἀπανοσήφη, καὶ οἱ ἀναγινώσκοντες κατὰ καιρὸν καὶ παρὰ Θεοῦ ὠφελούμενοι μέμνησθε τοῦ ἀμαθοῦς γεγραφότος καὶ ἁμαρτωλοῦ

μελετίου καλέργη τοῦ ἐκ τῆς ἐπαρχίας τυχόντος ἱερᾶς :—αψοδφ [=1774] ἔλαβε τέλος μαρτίου η'».

Τὸ φ. 2α κατὰ τὸ ἥμισυ καὶ τὸ φ. 2β καθ' ὁλοκληρίαν κενόν.

(54) ΑΡΙΘΜ. 56

Ὀνομασία

Παρακλητική.

Ἐποχή

ΙΣΤ' αἰῶνος.

Διαστάσεις

Χάρτ. 0,30×0,22 φ. 384.
Στίχοι σελ. 27. Σελίδες δίστηλοι.
Δέσιμον ἐκ μέλανος δέρματος ἐπὶ ξυλίνων πλακῶν.

Περιεχόμενον

Ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος ἐλλείπει. Ἄρχεται ἀπὸ τοῦ Θετοκίου τῆς η' ᾠδῆς τοῦ α' ἤχου.

Ἀπὸ τοῦ φ. 358α μέχρι τέλους: οἱ τριαδικοὶ κανόνες, τὰ καθίσματα καὶ οἱ ἀναβαθμοὶ δι' ἄλλης χειρός. Τὸ φ. 107 ἐσχισμένον, καὶ τὸ φ. 174β κενόν.

(55) ΑΡΙΘΜ. 57

Ὀνομασία

«Παρακλητικὴ τετράηχος».

Ἐποχή

ΙΣΤ' αἰῶνος (1519).

Διαστάσεις

Χάρτ. 0,29×0,21 φ. 198.
Σελίδες δίστηλοι. Στίχοι σελ. 25.
Δέσιμον ἐκ μέλανος δέρματος ἐπὶ ξυλίνων πλακῶν.
Διατήρησις σχεδὸν καλή.

(Συνεχίζεται)

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ

ΜΗΝΟΣ ΜΑΪΟΥ

Πάνσεπτος Πατριαρχικὸς Ναός.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης κατὰ τὸν παρόντα μῆνα ἐχοροστάτησεν ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ: Κατὰ τοὺς Ἑσπερινοὺς τῶν Σαββάτων καὶ τὴν θείαν Λειτουργίαν τῶν Κυριακῶν τοῦ Θωμᾶ, τοῦ Παραλύτου, τῆς Σαμαρείτιδος, ὡς καὶ τῇ 1ῃ τρ. μ. κατὰ τὴν θείαν Λειτουργίαν τῆς Τρίτης τῆς Διακαινησίμου.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης εἰς τοὺς Ἱεροὺς Ναοὺς τῆς Ἁγιωτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς.

— Τῇ 7ῃ τρ. μ. ἡ Α. Θ. Παναγιότης παρέστη κατὰ τὴν ἀκολουθίαν τοῦ Ἑσπερινοῦ εἰς τὴν ὑπὸ τῆς Φιλοπτώχου Ἀδελφότητος καθιερωθεῖσαν μηνιαίαν Παράκλησιν ἐν τῷ ἐν Τεκφοὺρ Σαράϊ Ι. Ναῷ τῆς Παναγίας Χαντζεριωτίσσης.

— Τῇ 23ῃ τρ. μ. ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῆς Μεσοπεντηκοστῆς ἐν τῷ Ι. Ναῷ τῶν Εἰσοδίων Πέραν.

— Τῇ 25ῃ τρ. μ. ἐν τῷ ἱερῷ Πατριαρχικῷ καὶ Σταυροπηγιακῷ Ἁγιάσματι τῶν Βλαχερνῶν ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῆς ὁμωνύμου Φιλ. Ἀδελφότητος εὐλογήσασα τὸ ἔργον αὐτῆς.

— Τῇ 27ῃ τρ. μ. ηὐλόγησεν ἐν τῷ Ι. Ναῷ τῶν Ταξιαρχῶν Βαλατᾶ τὴν ὑπὸ τῆς Ἀδελφότητος Κυριῶν διοργανωθεῖσαν Ἑορτὴν τῆς Μητρός.

Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ Λειτουργία ἐν τῇ Ἱ. Μονῇ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς Βαλουκλῆ.

Τῇ Κυριακῇ τῶν Μυροφόρων (13 τρ. μ.) ἐτελέσθη ἐν τῇ Ἱερᾷ Πατριαρχικῇ καὶ Σταυροπηγιακῇ Μονῇ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς Βαλουκλῆ ἡ καθιερωμένη Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ Λειτουργία καθ' ἣν συνελειτούργησαν τῇ Α. Θ. Παναγιότητι οἱ Σεβ. Μητροπολῖται Χαλκηδόνος, Δέρκων, Προύσης, Πριγκηποννήσων, Θεοδωρουπόλεως, Εἰρηνουπόλεως, Αἴνου, Προικοννήσου, Περγάμου, Λαοδικείας καὶ Σάρδεων.

Κατὰ τὴν θείαν Λειτουργίαν παρῆσαν οἱ Ἔφοροι τῶν Νοσοκομείων Βαλουκλῆ, τὸ Δ. Συμβούλιον τοῦ Συνδέσμου Βοηθείας Ἀπόρων Ἀσθενῶν καὶ Γηροκομουμένων, ὁ Διευθυντὴς μετὰ τοῦ Ἐπιστημονικοῦ Προσωπικοῦ τῶν Νοσοκομείων, οἱ Ὀφφικίαλοι τῆς Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας Ἄρχων Μ. Ρεφερενδάριος κ. Γ. Χόλλεμπαχ καὶ ὁ Ἄρχων Μ. Καστρίνσιος κ. Γ. Τζατζόπουλος, ἡ Ἐπιτροπὴ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, προσκυνηταὶ ἐξ Ἀμερικῆς καὶ πλῆθος εὐσεβοῦς ἐκκλησιάσματος. Τὸν θεῖον Λόγον ἐκήρυξεν ὁ Ἀρχιδια-

κονεύων τῶν Πατριαρχικῶν Διακόνων Πανοσ. Δευτερεύων Αἰμιλιανός.

Μετὰ τὴν ἀπόλυσιν ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐτέλεσε τρισάγιον ἐπὶ τῶν τάφων τῶν ἀειμνήστων Πατριαρχῶν, ὅσοι ἀναπαύονται ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ Ναοῦ τῆς Μονῆς, ὡς καὶ εἰς τὸ Νεκροταφεῖον τῶν ἀγνώστων καὶ κατὰ κόσμον ἀσήμων δεηθεῖσα ὑπὲρ πάντων ὅσοι κεῖνται ἐκεῖ, ὧν ὁ Κύριος γινώσκει τὰ ὀνόματα. Μετὰ ταῦτα ἀνῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς ἔνθα ἐγένετο δεξίωσις καθ' ἣν τὴν Α. Θ. Παναγιότητα προσεφώνησεν ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Παμφίλου Γεράσιμος, καὶ ὁ Πατριάρχης ἀπήντησε δεόντως. Ἐπικολούθησεν ἡ μετάβασις εἰς τὸ Γηροκομεῖον ἔνθα τὴν Α. Θ. Παναγιότητα καὶ τοὺς Ἁγίους Ἀρχιερεῖς ἐδεξιώθησαν ἡ Ἐφορία καὶ οἱ ἰατροὶ μὲ τὸν Διευθυντὴν κ. Ἐ. Δανιηλίδην ὅστις ἐν προσφωνήσει ἐξέφρασε τὴν χαρὰν καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην τῶν ἐν τοῖς Νοσοκομείοις νοσηλευομένων καὶ ἐργαζομένων ἐπὶ τῇ ἐπισκέψει τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ τῆς Ἱεραρχίας.

Εἰς τὸ παρατεθὲν ἀπὸ μέρους τῆς Ἐφορίας ἐπίσημον γεῦμα παρεκάθησαν παρὰ τῇ Α. Θ. Παναγιότητι οἱ Σεβ. Ἀρχιερεῖς, ὁ Θεοφιλ. Ἡγούμενος τῆς Ἱ. Μονῆς, οἱ Ἔφοροι τῶν Νοσοκομείων, τὰ Μέλη τοῦ Δ. Συμβουλίου τοῦ Συνδέσμου Βοηθείας τῶν Ἀπόρων Νοσηλευομένων καὶ Γηροκομουμένων, ὁ Διευθυντὴς καὶ οἱ ἰατροὶ τῶν Νοσοκομείων. Κατὰ τὰ ἐπιδόρπια ἀπὸ μέρους τῆς Ἐφορίας ὁ κ. Τέρπανδρος Μαρῖνος ἀνέγνωσεν ἔκθεσιν τῶν πεπραγμένων κατὰ τὸ ἔτος 1950.

Μετὰ τὸ γεῦμα ἡ Α. Θ. Παναγιότης μετὰ τῶν Σεβ. Ἁγίων Ἀρχιερέων περιῆλθε τὰ τμήματα τῶν Νοσοκομείων παραμυθήσασα καὶ εὐλογήσασα τοὺς ἐν αὐτοῖς νοσηλευομένους.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀναχωροῦσα προεπέμφθη τιμητικῶς ὑπὸ τῶν Ἐφόρων, τοῦ Διευθυντοῦ καὶ τοῦ προσωπικοῦ τῶν Νοσομείων.

Πατριαρχικαὶ ἐπισκέψεις.

Τῇ 6ῃ τρ. μ. ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐπεσκέφθη ἐπὶ τῇ ὀνοματικῇ αὐτοῦ ἑορτῇ τὸν Γέροντα Μητροπολίτην Χαλκηδόνος Θωμᾶν.

— Τῇ 11ῃ τρ. μ. ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐπεσκέφθη ἐπὶ τῷ Πάσχα τοὺς Σεβ. Μητροπολίτας Δέρκων, Προύσης, Ἡλιουπόλεως, Εἰρηνουπόλεως, Προικοννήσου καὶ Περγάμου.

—Τῇ 12ῃ τρ. μ. τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Αἴνου ἐπὶ τῇ ὀνοματικῇ αὐτοῦ ἑορτῇ.

— Τῇ 13ῃ τρ. μ. τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας Γάνου καὶ Χώρας, Θεοδωρουπόλεως καὶ Σάρδεων.

Ὁ Ἐξοχώτατος Πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος εἰς τὰ Πατριαρχεῖα.

Τῇ 3ῃ Μαΐου ἐπεσκέφθη τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ὁ ἐν Ἀγκύρᾳ Πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος Ἐξοχώτατος Ἀλέξανδρος Κοντουμᾶς. Ἡ Α. Ἐξοχότης ἐγένετο δεκτὴ μετὰ τῆς προσηκούσης τῷ ἀξιώματι Αὐτῆς τιμῆς προπεμφθεῖσα αὖθις κατὰ τὴν ἀναχώρησιν μετὰ τῶν αὐτῶν τιμῶν.

Πατριαρχικαὶ Ἀντιπροσωπεύσεις.

Εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ Ἐξοχωτάτου Νομάρχου καὶ Δημάρχου **Istanbul** Δρος **Fahrettin Kerim Gökay** ἐν τῷ ἐν Γιλ-

δίζ περιπτέρῳ Malta διοργανωθεῖσαν τῇ 3η τρ. μ. δεξίωσιν πρὸς τιμὴν τῶν ἐκδρομέων Μελῶν τοῦ Ἰατρικοῦ Συλλόγου Ἀθηνῶν τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ἀντεπροσώπευσεν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἰκονίου Ἰάκωβος, Τοποτηρητὴς τῆς Μ. Πρωτοσυγκελλίας.

— Ὡσαύτως εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ κ. Γ. Τυπάλδου ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου «Ἀγγέλικα» πρὸς τιμὴν τοῦ Ἐξοχωτάτου κ. Νομάρχου γενομένην δεξίωσιν ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος παρέστη ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἰκονίου Ἰάκωβος συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Πανοσ. Ὑπογραμματέως τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου Διακόνου Γεωργίου.

— Τῇ 7η τρ. μ. ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἰκονίου ἐπεσκέφθη τὸν ἐνταῦθα Πρόξενον τῆς Αἰγύπτου καὶ διεβίβασε τὰ συγχαρητήρια καὶ τὰς εὐχὰς τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἐπὶ τοῖς γάμοις τῆς Α. Μεγαλειότητος τοῦ Βασιλέως τῆς Αἰγύπτου Φαροὺκ τοῦ Α΄.

Ἡ ἐπίσκεψις τῶν Καθηγητῶν καὶ φοιτητῶν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

— Τῇ 5η τρ. μ. ἀφίκετο ἐνταῦθα σιδηροδρομικῶς ἐκ Θεσσαλονίκης ὅμιλος ἐκ Καθηγητῶν καὶ φοιτητῶν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ ἐκεῖ Πανεπιστημίου. Εἰς τὸν σταθμὸν τοὺς ὑπεδέχθησαν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Περγάμου Ἀδαμάντιος ἀπὸ μέρους τῆς Ἐφορίας τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, ὁ Σχολαρχεύων τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης κ. Ἐμμανουὴλ Φωτιάδης καὶ ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἐφορίας κ. Νικόλαος Συμεωνίδης.

Οἱ ἐκδρομεῖς ἦσαν οἱ Καθηγηταὶ κ. κ. Βασίλειος Ἰωαννίδης Κοσμήτωρ, Δημήτριος Μωραΐτης, Βασίλειος Ἔξαρχος, Μάρκος Σιώτης τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς καὶ κ. Ἀνδρέας Ξυγγόπουλος καθηγητὴς τῆς Βυζαντινῆς Τέχνης ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Θεσσαλονίκης. Φοιτηταὶ δὲ οἱ: Γεώργιος Ν. Δεπούντης, Νικόλαος Κ. Κούτρας, Ἀλέξανδρος Καρακώστας, Βύρων Παπογιάννης, Ἀθανάσιος Παναγιωτόπουλος, Γ. Παπαγεωργίου, Ἰωάννης Ματσούκας, Ἐμμανουὴλ Βαλσαμίδης, Νικόλαος Ζαχαρόπουλος, Εὐάγγελος Θεοδοσίου, Χρῆστος Τάκος, Παναγιώτης Ἀραμπατζῆς, Εὐστάθιος Ἀσημάδης, Πανοσ. Νικόλαος Καραδῆμος καὶ Εὐμένιος Τσελεπάκης Ἱεροδιάκονος, καὶ αἱ φοιτήτριαι: Μαρία Μπήρου, Κυβέλη Κορωνιάδου, Παρασκευὴ Κούτρα, Πηνελόπη Μοσχίδου, Ἑλένη Διαμαντῆ καὶ Εὐαγγελία Λαμπρινοῦ. Ἡ ἐνταῦθα Διεύθυνσις τῆς Παιδείας ὥρισεν ξεναγὸν εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ἐκδρομέων τὸν ἐπιθεωρητὴν ἐπὶ τῶν Μειονοτικῶν Σχολῶν κ. **Şevki Bulat.**

Οἱ ἐκδρομεῖς ὡδηγήθησαν εἰς τὴν νῆσον Χάλκην ἔνθα καὶ κατέλυσαν οἱ μὲν Καθηγηταὶ καὶ φοιτηταὶ ἐν τῇ Ἱερᾷ Θεολογικῇ Σχολῇ, ὁ Κοσμήτωρ κ. Β. Ἰωαννίδης μετὰ τῆς συζύγου αὐτοῦ ἐφιλοξενήθη παρὰ τοῦ Πανοσ. Ἡγουμένου Πρωτοσυγκέλλου Ἰωάννου ἐν τῇ Ἱ. Μονῇ τοῦ Κρημνοῦ, αἱ δὲ φοιτήτριαι εἰς τὴν ἐν Χάλκῃ οἰκίαν τῆς Δδος Μαρίας Λιανοπούλου.

Τῇ 6η τρ. μ. Κυριακῇ τοῦ Θωμᾶ ἐκκλησιάσθησαν κατὰ τὴν θείαν Λειτουργίαν ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ ὑπέβαλον τὰ εὐλαβῆ αὐτῶν σέβη εἰς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα καὶ τὴν ἀνέκφραστον χαρὰν αὐτῶν ὅτι εὑρίσκονται εἰς τὸ πάνσεπτον τῆς Ὀρθοδοξίας Κέντρον, ἐκρατήθησαν δὲ οἱ καθηγηταὶ τὴν μεσημβρίαν εἰς τὴν Πατριαρχικὴν Τράπεζαν.

Τοὺς ἐκδρομεῖς Καθηγητὰς καὶ

φοιτητὰς ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐδέχθη καὶ ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ Χάλκης, ὅπου διεπεραιώθη τὸ ἀπόγευμα τῆς Τρίτης (8 τρ. μ.), συνωμίλησε ἐπὶ μακρὸν μετ' αὐτῶν ἐπὶ Ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων καὶ προὐκάθησε χάριν αὐτῶν τοῦ μαθητικοῦ γεύματος τῆς Τετάρτης.

Πατριαρχικὴ Κεντρικὴ Ἐκκλησιαστικὴ Ἐπιτροπή.

Σεπτῇ ἐγκρίσει τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, διωρίσθησαν μέλη τῆς Πατριαρχικῆς Κεντρικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς οἱ Θεοφ. Ἐπίσκοποι Τρωάδος κ. Ἀνδρέας καὶ Τράλλεων κ. Ἱερώνυμος καὶ ὁ Πανοσ. Ἀρχιμανδρίτης Δημήτριος Παπαδόπουλος, Ἱερατικῶς προϊστάμενος Φερίκιοϊ.

Πνευματικὴ Διακονία.

Τῇ 23ῃ τρ. μ. ἡ Α. Θ. Παναγιότης προήδρευσε συνεδρίας τῆς ἐπὶ τῆς Πνευματικῆς Διακονίας Ἐπιτροπῆς.

Θάνατος Ἱερέως.

Πλήρης ἡμερῶν ἀνεπαύθη ἐν Κυρίῳ τῇ 9ῃ τρ. μ. ὁ Οἰκονόμος Ἀργύριος Πιτσικούλης ἐφημέριος τῆς Ἱ. Κοινότητος Σταυροδρομίου. Ὁ ἐκλιπὼν Λευΐτης ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν ὑπηρετήσας ἐν τῇ ὡς ἄνω Κοινότητι ἠγαπᾶτο καὶ ἐτιμᾶτο ὑπὸ τῶν εὐσεβῶν Χριστιανῶν. Ἡ κηδεία του ἐτελέσθη ἐν τῷ ἱερῷ Ναῷ τῶν Εἰσοδίων Πέραν, προέστη δὲ αὐτῆς ὁ Σεβ. Μητρ. Εἰρηνουπόλεως Κωνσταντῖνος. Ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος παρέστη ὁ Ἀρχιδιακονεύων τῶν Πατριαρχικῶν Διακόνων Παν. Δευτερεύων Αἰμιλιανός.

Τοῦ ἀειμνήστου Οἰκονόμου Ἀργυρίου Πιτσικούλη διακονήσαντος εὐόρκως τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Κυρίου εἴη αἰωνία ἡ μνήμη.

Ἐπισκέψεις.

Τὴν Α. Θ. Παναγιότητα κατὰ τὸν παρόντα μῆνα ἐπεσκέφθησαν:

— Ὁ ἐνταῦθα Γενικὸς Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος κ. Γ. Χριστόπουλος.

— Οἱ Ἕλληνες Πρόξενοι κ. κ. Ἀλ. Δημητρόπουλος καὶ Γεώργιος Καψαμπέλης.

— Ὁ Γενικὸς Πρόξενος τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν κ. Charles Lewis, ὁ Πρόξενος κ. Frederic Merill, ὁ κ. Paul Underwood, Βοηθὸς καθηγητὴς τῆς Βυζαντινῆς Τέχνης καὶ Ἀρχαιολογίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Harvard, ὁ κ. John Seymour Thacher, Διευθυντὴς Μουσείου ἐν Dumbarton Oaks καὶ John K. Havemeyer ἐκ τῶν Ἀνωτέρων Ὑπαλλήλων τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, παρακαθήσαντες ἅπαντες εἰς τὴν πατριαρχικὴν τράπεζαν.

— Ὁ Ἑλλ. κ. Ἰωάννης Καρμίρης, καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν καὶ Βασιλικὸς Ἐπίτροπος παρὰ τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

— Ὁ Αἰδεσ. Herbart Waddams Διευθυντὴς τοῦ Γραφείου τῶν Ἐξωτερικῶν σχέσεων τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ ἐνταῦθα Ἄγγλου Πρωθιερέως Αἰδ. Charles Piper.

— Ὁ ἐνταῦθα Πρόξενος τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν κ. Frederic Merill.

— Ὁ κ. Γ. Γκάβας Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ μετὰ τῆς συζύγου αὐτοῦ Ἐλισάβετ τὸ γένος Στεφανίδου.

— Ὁ κ. Λεωνίδας Φαρκοὺχ Γενι-

κὸς Διευθυντὴς τοῦ Μονοπωλείου Καπνῶν Λιβάνου, παρακαθήσας εἰς τὴν Πατριαρχικὴν Τράπεζαν.

— Οἱ Ὀφφικίαλοι τῆς Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας Ἄρχων Μ. Χαρτοφύλαξ καὶ Βουλευτὴς Stanbul κ. Ἀχιλλεὺς Μόσχος, Ἄρχων Μ. Ρήτωρ κ. Βλ. Μιρμίρογλου, Μ. Ἀρχιτέκτων κ. Στέφανος Χατζηχρήστου, καὶ Ἄρχων Μυρεψὸς κ. Β. Αἰμιλιάδης.

— Ὁ κ. Roman Way Διευθυντὴς τῆς Ἑταιρίας Socony ἐνταῦθα.

— Ὁ κ. Β. Κορμαζόπουλος Διευθυντὴς τῆς Ἐμπορικῆς Ἐκμεταλεύσεως Τ. Α. Ε.

— Οἱ καθηγηταὶ Σπῦρος Καλιάφας, Χαράλαμπος Διαπούλης, Γεώργιος Κουρμούλης, Ἰωάννης Ράπτης καὶ Ἀντώνιος Παπαϊωάννου μετ' ἀντιπροσωπείας ἐκδρομέων φοιτητῶν ἐξ Ἀθηνῶν.

— Οἱ καθηγηταὶ μετὰ τῶν μαθητῶν τῆς Πειραματικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.

— Ὁ κ. Mehmet Sipahioğlu.

— Ὁ Βουλευτὴς κ. Δημήτριος Ντάγκας ἐξ Ἀθηνῶν.

— Ὁ κ. Ἀντώνιος Μύλλερ μετὰ τῆς συζύγου καὶ τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ.

— Ὁ κ. Στ. Δημητριάδης Τμηματάρχης τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος.

— Οἱ κ. κ. Δ. Χροναῖος εἰσαγγελεὺς Ἕβρου καὶ Σοφοκλῆς Κουτσουρέλης Διοικητὴς Χωροφυλακῆς Ἕβρου.

— Ὁ κ. Τάκης Δημητρόπουλος Ἀστυνομικὸς Διευθυντὴς Πειραιῶς.

— Ὁ κ. Στυλιανὸς Πετρακάκης Διευθυντὴς τοῦ Ἰδιαιτέρου Γραφείου τοῦ κ. Γ. Παπανδρέου.

— Οἱ κ. κ. Sürreya Ergün, Διευθυντής, καὶ Vedat Nedim Tor Γενικὸς Γραμματεὺς τοῦ Συνδέσμου Τουρισμοῦ.

— Οἱ κ. κ. Ἀνδρέας Λεβαντῆς καθηγητὴς τῆς Πειραματικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ Θεοδόσιος Γεωργιάδης, διδάσκαλος τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς ἐν τῷ Ὠδείῳ Ἀθηνῶν.

— Ὁ κ. Σωτήριος Κουντουριώτης, Γυμνασιάρχης Γαλλείου Ἀκαδημίας Πειραιῶς.

— Ὁ κ. Δημήτριος Ἀποστολίδης, Γενικὸς Διευθυντὴς Ταμείου Προνοίας Ἀθηνῶν.

— Ὁ καθηγητὴς κ. Ἀπόστολος Μέξης.

— Ὁ κ. Μένανδρος Γκιοβούσογλου, Πρόεδρος τῆς Ἐκκλ. Ἐπιτροπῆς Κουρτουλούς.

— Οἱ κ. κ. Cedric Foster καὶ T. C. Strabert ἐξ Ἀμερικῆς.

— Ἡ πριγκήπισσα Μαρία τῆς Γεωργίας.

— Οἱ κ. κ. Robert Bartlett καθηγητὴς τῆς Ροβερτείου Σχολῆς μετὰ τῆς συζύγου αὐτοῦ καὶ τῆς Δδος Ραλλοῦς Ραζῆ, καθηγητρίας.

— Ὁ ἰατρὸς κ. Χρῆστος Μάνθος.

— Ὁ κ. Mustafa Erten μετὰ τῆς συζύγου Αὐτοῦ.

— Ὁ κ. G. Ledwrick, Ἀνταποκριτὴς τῶν Times Νέας Ὑόρκης.

— Ὁ κ. Satfet Lütfü Tozan.

— Οἱ κ. κ. Β. Πλιάτσικας, Ἀπόστολος Πεζᾶς, Δημήτριος Ἐμμανουήλ, Παναγιώτης Μπεκῆρος, Κ. Γ. Πάρι μετὰ τῆς συζύγου αὐτοῦ καὶ ἡ Κυρία Ἑλένη Μπούρα ἐξ Ἀμερικῆς.

— Ὁ κ. Ἀθανάσιος Γεωργιάδης Τμηματάρχης τῆς Ἀγροτικῆς Τραπέζης Ἀθηνῶν.

— Ὁ Ἕλλην καλλιτέχνης κ. Ἀνδρέας Εὐαγγελίου.

— Ὁ Διευθηντὴς τοῦ Μουσείου Ἁγίας Σοφίας κ. Μ. Ramazanoğlu καὶ ὁ κ. Necip Akçer.

— Ὁ ἰατρὸς Goozden Ljubisavletch.

— Ὁ κ. Δημήτριος Κοτάκης ἰδιοκτήτης τῆς Ἐφημερίδος «Ναυτικὰ Χρονικά».

— Ὁ κ. Marvin C. Ross. Διευθυντὴς Πινακοθήκης Βαλτιμόρης.

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

ΜΗΝΟΣ ΜΑΪΟΥ.

Συνοδικαὶ Συνεδρίαι.

Ἐν τῇ πρώτῃ μετὰ τὸ Πάσχα συνοδικῇ συνεδρίᾳ τῆς 10ης Μαΐου ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐν δοξολογίαις πρὸς τὸν Ὕψιστον ἐξέφρασε τὴν βαθεῖαν Αὐτῆς συγκίνησιν ἐκ τῶν ἐν κατανυκτικῇ ἀτμοσφαίρᾳ καὶ ἄκρᾳ εὐλαβείᾳ διεξαχθεισῶν ἑορτῶν τοῦ Πάσχα καὶ τῶν τελετῶν τοῦ Ἁγίου Μύρου, ἐν μέσῳ πλήθους ἐκκλησιάσματος καὶ πολλῶν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ προσκυνητῶν καὶ προσαγορεύουσα τοὺς Σεβ. Ἁγίους Συνοδικοὺς Ἀρχιερεῖς ηὐχήθη αὐτοῖς ὑγείαν καὶ ἐνίσχυσιν παρὰ τοῦ Ἀναστάντος Σωτῆρος.

Ἀπαντῶν ἀπὸ μέρους καὶ τῶν λοιπῶν Σεβ. Ἁγίων Συνοδικῶν Ἀρχιερέων ὁ Α' τῇ τάξει Γέρων Μητροπολίτης Χαλκηδόνος Θωμᾶς ηὐχαρίστησε διὰ τὰς ἐκφρασθείσας ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος εὐχὰς καὶ ἀντηυχήθη ὅπως ὁ Κύριος χαρίζηται Αὐτῇ μακρότητα ἡμερῶν ἐπ' ἀγαθῷ τῆς Ἐκκλησίας.

Ἑόρτια Γράμματα.

Ληφθέντα ἀνεγνώσθησαν συνοδικῶς συγχαρητήρια ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς τοῦ Πάσχα τηλεγραφήματα καὶ γράμματα τοῦ Παναγιωτάτου Πατριάρχου πρ. Κωνσταντινουπόλεως, τῶν Μακαριωτάτων Πατριαρχῶν Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας, Ἱεροσολύμων, Μόσχας, Σερβίας καὶ Ρουμανίας, τοῦ Ἐξοχωτάτου Νομάρχου Δρ. Fahrettin Kerim Gökay, τῶν Μακαριωτάτων Προέδρων τῶν Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν Κύπρου, Ἀθηνῶν καὶ Βαρσοβίας, τοῦ Ἀναπληρωτοῦ Προέδρου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς ἐν Βουλγαρίᾳ Ἐκκλησίας, τοῦ Καθολικοῦ Ἰβηρίας τοῦ Μητροπολίτου Λένιγκραδ, τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Σινᾶ, τῶν Ἱεραρχῶν τοῦ Θρόνου καὶ πλείστων ἄλλων ἐγκρίτων κληρικῶν καὶ λαϊκῶν προσώπων, εἰς ἃ ἐγένοντο αἱ προσήκουσαι ἀπαντήσεις.

Ἑόρτιοι χαιρετισμοὶ ἀντηλλάγησαν ἐπίσης μεταξὺ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ τῶν Ἀρχηγῶν τῶν φίλων Ἐκκλησιῶν Ἀγγλικανικῆς καὶ τῶν ἐν Ἑλβετίᾳ Παλαιοκαθολικῶν.

Πατριαρχικὴ Ἀντιπροσωπεία εἰς τὰ Πατριαρχεῖα τῆς Μέσης Ἀνατολῆς.

Συμφώνως πρὸς κρατῆσαν ἀρχαῖον ἐκκλησιαστικὸν ἔθιμον ἐγίνετο κατὰ τὸ παρελθὸν ἀνταλλαγὴ ἐπισκέψεων μεταξὺ τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας καὶ τῶν κατὰ Ἀνατολὰς Ἁγιωτάτων Πατριαρχικῶν Θρόνων πρὸς ἐπίρρωσιν καὶ ἀνάπτυξιν τῶν μεταξὺ αὐτῶν δεσμῶν τιμῆς καὶ ἀγάπης. Λόγῳ τῶν περιστάσεων τοιαῦται ἐπισκέψεις δὲν ἐγένοντο κατὰ τὰ

τελευταῖα ἔτη. Πρὸς ἐπαναφορὰν δὲ τοῦ καλοῦ τούτου ἐθίμου ἀπεφασίσθη συνοδικῶς ὅπως Πατριαρχικὴ Ἀντιπροσωπεία ἐπισκεπτομένη τὰ τρία Πατριαρχεῖα τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, ἤτοι Ἀλεξανδρείας Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων, κομίσῃ σὺν τῷ προσωπικῷ ἀσπασμῷ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ τῷ χαιρετισμῷ τῆς Μητρὸς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας πρὸς τοὺς Μακαριωτάτους προκαθημένους αὐτῶν καὶ ποσότητα Ἁγίου Μύρου.

Ἡ Ἀντιπροσωπεία αὕτη ἀπαρτισθεῖσα ἐκ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Χαλκηδόνος Θωμᾶ, Κρήτης Εὐγενίου καὶ Σάρδεων Μαξίμου ἐν συνοδείᾳ τοῦ Κωδικογράφου τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου Διακόνου Συμεών, ἀνεχώρησεν ἐντεῦθεν ἀεροπορικῶς τῇ 16ῃ Μαΐου εἰς Βηρυτὸν καὶ ἐκεῖθεν εἰς Ἀντιόχειαν. Τὴν Ἀντιπροσωπείαν προέπεμψεν ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἐν τῷ ἀεροδρομίῳ τοῦ Ἁγίου Στεφάνου ὁ Πανοσ. Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου Ἀρχιμ. Ἰάκωβος Παπαϊωάννου μετὰ τοῦ Πανοσ. Δευτερεύοντος Αἰμιλιανοῦ.

Ἱερὰ Θεολογικὴ Σχολὴ Χάλκης.

Ἐπιτευχθείσης θείᾳ χάριτι καὶ εὐμενείᾳ τῆς σεβαστῆς ἡμῶν Κυβερνήσεως, τῆς πλήρους ἀναδιοργανώσεως τῆς Σχολῆς, ἤτοι εἰς τετρατάξιον Γυμνάσιον καὶ τετραταξίαν θεολογικὴν Σχολὴν καὶ παρασχεθείσης κυβερνητικῶς τῆς ἀδείας ὅπως ἔρχωνται εἰς τὴν Σχολὴν μαθηταὶ ἐκ τοῦ Ἐξωτερικοῦ, ἐνεκρίθησαν συνοδικῶς εἰδικαὶ διατάξεις τῆς Ἐφορίας περὶ τῆς προσλήψεως ἐν τῇ Ἰ. Θεολογικῇ Σχολῇ μαθητῶν.

Κατωτέρω καταχωρίζονται πρὸς γνῶσιν τῶν ἐνδιαφερομένων αἱ Διατάξεις αὗται, αἵτινες διεβιβάσθησαν διὰ σεπτῶν Πατριαρχικῶν γραμμάτων ταῖς ἐνδιαφερομέναις διὰ τὴν ἀποστολὴν μαθητῶν Ὀρθοδόξοις Αὐτοκεφάλοις Ἐκκλησίαις καὶ τοῖς Σεβ. Μητροπολίταις τοῦ Θρόνου.

Α) Διὰ τὴν Α' τάξιν τοῦ ἐκ τεσσάρων τάξεων ἀπαρτιζομένου Λυκειακοῦ Τμήματος προσλαμβάνονται ἀπόφοιτοι Β' ἑξαταξίου Γυμνασίου ἡλικίας 14—17 ἐτῶν, διὰ δὲ τὰς λοιπὰς γυμνασιακὰς τάξεις ἀπόφοιτοι ἀντιστοίχων τάξεων καὶ ἀντιστοίχου ἡλικίας.

Β) Ἀπόφοιτοι ἑξαταξίων Γυμνασίων κατατάσσονται εἰς τὸ Θεολογικὸν Τμῆμα τῆς Σχολῆς.

Γ) Ἅπαντες οἱ προσερχόμενοι μαθηταὶ δέον ἵνα ἔχωσι βαθμὸν ἐπιδόσεως οὐχὶ κατώτερον τοῦ «Λίαν καλῶς».

Δ) Αἱ σχετικαὶ αἰτήσεις δέον ἵνα ὑποβάλλωνται τὸ ἀργότερον μέχρι τέλους Ἰουλίου ἑκάστου ἔτους.

Ε) Αἱ αἰτήσεις ἀπευθύνονται πρὸς τὴν Αὐτοῦ Θειοτάτην Παναγιότητα καὶ τὴν Ἁγίαν καὶ Ἱερὰν Σύνοδον διὰ τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου, συνιστῶντος τὸν μαθητὴν καὶ ἀναλαμβάνοντος τὴν εὐθύνην τῆς χειροτονίας.

Στ) Ὁ οἰκεῖος Μητροπολίτης μεριμνᾷ ὅπως ὁ προστατευόμενος ὑπ' αὐτοῦ μαθητὴς προέρχηται ἀπὸ εὐσεβῆ καὶ εὐκατάστατον κοινωνικῶς οἰκογένειαν.

Ζ) Τῇ αἰτήσει συνυποβάλλονται ἀπαραιτήτως:

α) Πιστοποιητικὸν ὅτι ὁ μαθητὴς προέρχεται ἐκ νομίμου γάμου,

β) Ἐπίσημον ἀντίγραφον τοῦ Βαπτιστικοῦ τοῦ μαθητοῦ,

γ) Τὸ πρωτότυπον ἢ ἐπίσημον ἀντίγραφον τοῦ πιστοποιητικοῦ τῶν σπουδῶν τοῦ μαθητοῦ (ἀπολυτήριον ἢ ἐνδεικτικόν),

δ) Πιστοποιητικὸν καλῶν ἠθῶν καὶ κοινωνικῶν φρονημάτων, ἐκδιδόμενον ὑπὸ τῶν ἁρμοδίων ἀστυνομικῶν καὶ εἰσαγγελικῶν ἀρχῶν,

ε) Πιστοποιητικὸν ὑγείας δεόντως κεκυρωμένον ὑπὸ τῶν ὑγειονομικῶν Ἀρχῶν, καὶ

ς) Τέσσαρες φωτογραφίαι 5×6 ἑκ/μ.

Η) Ἡ πρόσληψις μαθητῶν εἰς τὴν Σχολὴν καὶ ἡ κατάταξις αὐτῶν εἰς τὴν ἀνάλογον τάξιν ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ἀποτελέσματος τῶν εἰσαγωγικῶν ἐξετάσεων, εἰς ἃς ὑποβάλλονται ἅπαντες ἀνεξαιρέτως.

Θ) Οἱ μαθηταὶ ὀφείλουσιν ἵνα φέρωσι μεθ' ἑαυτῶν τοὐλάχιστον τὰ κάτωθι :

6 ὑποκάμισα λευκά	6 φλανέλλας
6 ἐσώβρακα	12 ρινόμακτρα
12 ζεύγη περιποδίων	6 σινδόνας
6 προσόψια,	

προμηθεύωνται δ' ἐντεῦθεν κλίνην, στρωμνὴν καὶ κλινοσκεπάσματα.

Τῇ 25ῃ Μαΐου 1951.

Ὁ Μητροπολίτης Φθιώτιδος Ἀμβρόσιος.

Τῷ ἐκ τῶν παλαιῶν ἀποφοίτων τῆς κατὰ Χάλκην τροφοῦ Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς Σεβ. Μητροπολίτῃ Φθιώτιδος κ. Ἀμβροσίῳ, συμπληροῦντι ἐφέτος, τῇ 5ῃ Ἰουνίου, τεσσαροκονταετίαν ἀπὸ τῆς εἰς Ἀρχιερέα ἀναδείξεως αὐτοῦ, ἀποφάσει συνοδικῇ, ἐξεφράσθησαν διὰ σεπτοῦ Πατριαρχικοῦ Γράμματος τὰ συγχαρητήρια τῆς Ἐκκλησίας διὰ τὴν πλουσίαν καὶ ζηλωτὴν ἄχρι τοῦδε ποιμαντορικὴν δρᾶσιν καὶ αἱ εὐχαὶ αὐτῆς πρὸς συνέχισιν ἐπὶ ἔτη ὡς πλεῖστα τῆς πολυτίμου αὐτοῦ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ διακονίας.

Ἱερὰ Μητρόπολις Ρόδου.

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ρόδου κ. Σπυρίδων συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Γυθείου Δημητρίου ἀφίχθη εἰς Ρόδον τῇ 23ῃ Ἀπριλίου γενόμενος τιμητικώτατα δεκτὸς ὑπὸ τῶν Ἀρχῶν τῆς νήσου, τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου καὶ πλήθους λαοῦ. Ἡ ἐνθρόνισις τῆς Α. Σεβασμιότητος ἐγένετο αὐθημερὸν ἐν μέσῳ θερμῶν ἐκδηλώσεων ἀπὸ μέρους τοῦ εὐσεβοῦς πληρώματος τῆς Ἐπαρχίας.

Ἡ Α. Σεβασμιότης ἀναγγείλασα τηλεγραφικῶς τὴν ἄφιξιν καὶ ἐνθρόνησιν ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ αὐτῆς ἐξητήσατο τὰς εὐχὰς τῆς Ἐκκλησίας αἵτινες διεβιβάσθησαν διὰ σεπτοῦ Πατριαρχικοῦ τηλεγραφήματος.

Ἅγιον Ὄρος.

Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ὑπὸ τὴν πνευματικὴν δικαιοδοσίαν τοῦ ὁποίου ὑπάγεται τὸ Ἅγιον Ὄρος, παρακολουθεῖ μετὰ μητρικῆς στοργῆς καὶ πολλοῦ ἐνδιαφέροντος τὴν ζωὴν καὶ τὰ προβλήματα τοῦ Ἱεροῦ Τόπου διὰ τὴν ἀπὸ πάσης ἀπόψεως ἀνάπτυξιν καὶ προαγωγὴν αὐτοῦ.

Ἡ ἐν ἔτει 1947 μεταβᾶσα εἰς Ἅγιον Ὄρος Πατριαρχικὴ Ἐξαρχία ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος, τῆς Διπλῆς Ἱερᾶς Συ-

νάξεως καὶ τῆς Δισενιαυσίου Ἱερᾶς Συνάξεως ἔθεσε τὰς βάσεις τῆς ἀναδιοργανώσεως τοῦ Ἱεροῦ Τόπου.

Ἐν συνεχείᾳ πρὸς τὴν γενομένην τότε σοβαρὰν ἐργασίαν, ἀποφάσει συνοδικῇ, ἐνεκρίθη ὅπως μεταβῇ καὶ αὖθις Πατριαρχικὴ Ἐξαρχία ἵνα μελετήσῃ ἐπὶ τόπου τὴν ἐπιτευχθεῖσαν πρόοδον καὶ ἐξετάσῃ τὰ προβλήματα καὶ τὰς ἀνάγκας τοῦ Ἁγίου Ὄρους.

Συνάμα δὲ ἀνετέθη τῇ ἐξαρχίᾳ ἵνα συνῳδὰ ταῖς διατάξεσι τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τοῦ Ἁγίου Ὄρους καὶ τοῦ κυροῦντος αὐτὸν Νομοθετικοῦ Διατάγματος, ὁμοῦ μετὰ τῆς Ἐκτάκτου Δισενιαυσίου Εἰκοσαμελοῦς Συνάξεως ἀπαρτίσῃ τὸ νενομισμένον Δικαστήριον, πρὸς ἐκδίκασιν τῶν κατ' ἀποφάσεων τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος ἐκκρεμουσῶν ἐφέσεων.

Ἡ Ἐξαρχία καταρτισθεῖσα, συνοδικῇ ἀποφάσει, ἐκ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Προύσης Πολυκάρπου, Προικοννήσου Φιλοθέου καὶ Περγάμου Ἀδαμαντίου μετὰ Γραμματέως αὐτῆς τοῦ Ὑπογραμματέως τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου Γεωργίου Ὀρφανίδου, ἀνεχώρησε τῇ 21 Μαΐου ἀεροπορικῶς εἰς Ἀθήνας ἵνα ἐκεῖθεν μεταβῇ εἰς Ἅγιον Ὄρος. Τὴν Ἐξαρχίαν ἀπεχαιρέτησαν ἐν τῷ ἀεροδρομίῳ τοῦ Ἁγίου Στεφάνου ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου Ἀρχιμ. Ἰάκωβος καὶ ὁ Δευτερεύων κ. Αἰμιλιανὸς ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος.

— Μετ' εἰσήγησιν τῆς ἐπὶ τοῦ Ἁγίου Ὄρους Ἐπιτροπῆς, εἰς ἣν παρεπέμφθησαν πρὸς ἐξέτασιν τὰ γράμματα τῶν Ἱερῶν Μονῶν Ἁγίου Ὄρους περὶ τῶν ἐν αὐταῖς γενομένων διὰ τὸ ἔτος 1951 ἀρχαιρεσιῶν, ἐγένοντο τὰ νενομισμένα ἀποκαταστατικὰ γράμματα, ἀναβληθείσης τῆς ἐκδόσεως τῶν Γραμμάτων μόνον ὡς πρὸς τὰς Ἱ. Μονὰς Βατοπαιδίου, Κουτλουμουσίου, Παντοκράτορος καὶ Ἐσφιγμένου, ἐμφανιζούσας ἐσωτερικάς τινας ἀνωμαλίας, ἃς θέλει ἐξετάσῃ ἡ Πατριαρχικὴ Ἐξαρχία.

Ἄδειαι μετάβασεως εἰς Ἅγιον Ὄρος.

Συνοδικῇ ἀποφάσει παρεσχέθη ἄδεια πρὸς μετάβασιν εἰς Ἅγιον Ὄρος:

1) τῷ κ. Δημητρίῳ Ροδοπούλῳ, καὶ

2) τῷ κ. John Thacher, Διευθυντῇ τοῦ ἐν Οὐάσιγκτων Δάμπαρτον Ὄουξ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σπυρίδων διὰ γράμματος αὐτοῦ ἐξητήσατο τὴν ἔγκρισιν πρὸς ἐπανέκδοσιν ὑπὸ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τοῦ ὑπὸ τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας ἐγκεκριμένου Μεγάλου Ὡρολογίου.

Παρασχεθείσης συνοδικῶς τῆς σχετικῆς ἐγκρίσεως ἀνεκοινώθη τοῦτο διὰ σεπτοῦ Πατριαρχικοῦ Γράμματος τῇ Α. Μακαριότητι.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

«ΑΓΙΟΣ ΠΑΥΛΟΣ Ο ΞΗΡΟΠΟΤΑΜΙΤΗΣ»

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΗΣ ΕΝ ΑΓΙῼ ΟΡΕΙ

ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ

ΑΠΟ ΤΟΥ ΙΟΥΝΙΟΥ 1950 ἤρχισε νὰ ἐκδίδεται τὸ Περιοδικὸν τοῦτο, ἐπιμελείᾳ τοῦ Καθηγουμένου τῆς Μονῆς Πανοσιολογιωτάτου Ἀρχιμανδρίτου κ. Σεραφείμ, τόσον χρήσιμον διὰ τὸν ἱερὸν τόπον, καὶ εἰς πάντα ἀναγνώστην ὁ ὁποῖος διψᾷ νὰ ἴδῃ καὶ νὰ ἀκούσῃ κἄτι ἀπὸ τὸ Ἅγιον Ὄρος, εἰς τόσον κρισίμους ἡμέρας τῆς ἀνθρωπότητος. Ἀπὸ τὴν περισυλλογήν των οἱ μοναχοί, ἀπὸ τὴν προσευχήν των, ἀπὸ τὴν ἄσκησίν των, ἀπὸ τὴν μελέτην των, ἀπὸ τὴν θεωρίαν τῆς γύρω μεγάλης Φύσεως ἔχουν νὰ δώσουν εἰς ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἐκάμφθησαν καὶ κατάκεινται εἰς τὴν ἄκραν τοῦ δρόμου τῆς ζωῆς, θύματα ἀμφιβολίας ἢ λύπης ἢ ἀπογνώσεως, κἄτι ἀπὸ τὴν πνοὴν τῆς θρησκευούσης ψυχῆς των, διότι τὸ θρησκευτικὸν αἴσθημα ἀνορθώνει κατερραγμένους, ἐνισχύει τὴν θέλησιν καὶ ἀποκαθιστᾷ τὴν δύναμιν νὰ συνεχίσωμεν τὸν δρόμον μας. Οἱ ἄνθρωποι εἶναι σήμερον κουρασμένοι, διότι δὲν ἔχουν ἀκόμη οἰκειοποιηθῆ τὴν μεγάλην δύναμιν τὴν ὁποίαν ἔφερεν εἰς τὸν κόσμον ὁ Χριστός: τὴν πίστιν, τὴν ἀγάπην καὶ τὴν θείαν χάριν.

Πολὺ θὰ βοηθήσουν καὶ σήμερον οἱ μοναχοί, ὅπως ἐβοήθησαν πάντοτε τοὺς ἀνθρώπους, μὲ τὴν μετάγγισιν ἀπὸ τὴν ψυχήν των, ἀπὸ τὴν φλόγα των, ἀπὸ τὸν ἐνθουσιασμόν των, ἀπὸ τὸ θάρρος των, ἀπὸ τὴν βίωσιν τοῦ Σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ, ἀπὸ τὴν βίωσιν τοῦ ζῶντος Θεοῦ τοῦ παρόντος εἰς τὰς καρδίας. Αἴρομεν τὴν ψυχὴν ἡμῶν εἰς τὰ Ὄρη, ὅθεν ἥξει ἡ βοήθεια ἡμῶν.

ORTODOKSİA — Ahlakî ve Dinî Risale

İmtiyaz sahibi ve bu nüshada neşriyatı fiilen idare eden mes'ul Müdürü:

ADALAR METROPOLİTİ DOROTEOS YEORĞİADİS.

İdare Mahali: Büyükada, Kanarya sok. No. 16, İstanbul.

Basıldığı yer ve tarih: Çituri Biraderler.

18 Haziran 1951